

NORSK FOLKEHJELP:
UiO-leverandør bidrar til
meneskerettighetsbrudd
på Vestbredden

Nyhet s. 4–5

**FIKK SENSUR
ÉN DAG FØR
KONTEEKSAMEN**

Nyhet s. 12

**TO GÅRDSBURK LEGGES
NED HVER DAG**

Disse studentene
vil dyrke sin
egen mat

Klima s. 14–17

UNIVERSITAS

Norges største studentavis

utgave 13, årgang 75

www.universitas.no

torsdag 27. mai 2021

ÅPENT

(FORHÅPENTLIGVIS)

**STUDENTPUBER
SEMINARER
TRENINGSSENTRE
SPISESTEDER
LIVET?**

Nyhet s. 10–11

MENINGER

Redaktør: Pernille Solheim
psolhe@gmail.com 951 10 941

Nyhetsleder: Mylena Kifle
mylenakifle@live.no 974 83 042

Fotosjef: Henrik Follesø Egeland

Desksjef: Synne Hellevang

Nettredaktør: Endre Ugelstad Aas

Følg oss

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas_no

instagram: universitas_offisiell

Tips oss

tips@universitas.no

Hybelfantasier om livet før pandemien

I 199 dager har ølkraner, treningssentre og alt av kulturtilbud vært stengt, og du som student har tidvis vært forvist til SiO-hybelen og uutholdelige Zoom-forelesninger. I svake øyeblikk har du kanskje spurt deg selv hvorfor du ikke heller valgte å studere i Rauland eller New Zealand. Hvorfor måtte du på død og liv til den pandemiutsatte hovedstaden?

Nå er tiden inne for den store påminnelsen: Vi står på terskelen til Oslos etterlengtede gjenåpningshelg. I denne ukens utgave av Universitas får du møte ildsjelene hos oslostudentenes eget kulturhus, Chateau Neuf, som har lagt en lang og hard vinter bak seg. De har jobbet på spreng i flere dager for å gjøre alt klart for øltørste studenters gjenkomst.

Er det nå vi alle kommer til å gå tilbake våre pre-pandemiske selv som blomstrende ekstroverter med voldsomt akademisk engasjement og kalendere spekket med fete fester, hete romanser og haugervis med pengeinnbringende aktiviteter? Hvis vi ser bort fra hybelfantasier kokt sammen i karantenetåka, er det lite som tyder på det.

For selv om tall på ensomhet, depresjon og angstlidelser blant studenter har skutt i været under pandemien, var disse tallene også urovekkende i utgangspunktet. Ifølge Studentenes helse- og trivselsundersøkelse steg andelen studenter med alvorlige psykiske helseplager fra 16 prosent i 2010 til 29 prosent i 2018. Økonomisk usikkerhet, mange og lange arbeidsdager, prestasjonspress og fravær av nære venner og familie er trolig noen faktorene som tyngt

Selv om antallet ensomme studenter nå er skyhøyt, var tallene også urovekkende i utgangspunktet

studenter også før kriseåret. Å blande et illsint virus og nedstengning inn i denne cocktailen har selvsagt ikke hjulpet.

I denne ukens utgave kan du lese et intervju med helsebyråd Robert Steen (Ap) som tilsynelatende har fått øynene opp for studenters psykiske helse det siste året. Byrådet vil spe på de 700.000 kronene øremerket studenters psykiske helse som ble kjent tidligere i vår med ytterligere 800.000 kroner. Mens byrådet i Bergen bevilget 1,3 millioner kroner til psykiske helsetjenester for studenter i 2020, gjør Oslo det for første gang i år. Hvordan SiO velger å bruke pengene, gjengstår å se.

Man kan håpe at denne tvungne pausen også har vært en øyeåpner for enkeltstudenter som har fått kjenne på hvor viktig fellesskap og tilhørighet er. For oslostudenter har en ny dugnad foran seg: Studentene må inkludere, skape samhold og blåse nytt liv i kultur- og foreningslivet – og forhåpentligvis vil resultatet bli noe mer enn det fraksjonerte og lite innbydende studentmiljøet som var. Til tross for regjeringsskjepper i hjulene og lei-priser som spiser hele inntekten og litt attåt, er det mye studenter selv kan gjøre for å skape en studieby det er verdt å studere i.

Kanskje kan slagplanen for oppbygging av landets beste studentliv legges rundt et bord, over et brett pils, i St. Olavs gate 3... Unnskyld, 23 (se s. 8).

God sommer og godt nytt liv!

Måtte det vare lenge. Universitas er tilbake som aldri før i august.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Student-samskipnaden SiO. Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale, oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: Jone Trøvåg
j.v.trovag@universitas.no 91 57 39 67

Annonseansvarlig: Geir Dorp
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadresse: Moltke Moes vei 33

Post: Boks 89 Blindern, 0314 Oslo

Epost: universitas@universitas.no

Nettside: www.universitas.no

Akademisering på autopilot

Enten du studerer filosofi eller fysioterapi, risikerer du å tape når statusjag og målemanifiserer styringen av høyere utdanningsinstitusjoner.

Kommentar

Anna Serafima Svendsen Kvam,
journalist i Universitas

Det var veldig stort», sa Curt Rice, avtroppende rektor ved Oslomet, om øyeblikket det ble annonsert at Høgskolen i Oslo og Akershus skulle bli Universitet med stor U (eventuelt Oslomet med stor M). Nå skal Rice lenger ut på landet for å lede Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, og ble nylig intervjuet av Universitas om jobbyttet. Iveren til tross: Jakten på universitetsakkreditering kommer med en pris. Titteljaget er symptom på en mangeårig utvikling, som har visket ut skillelinjene på tvers av universiteter og høyskoler. Resultatet er i verste fall mindre praksisnære yrkesutdannelser og uheldig premiering av alt som kan telles.

En avdelingssykepleier ved Haukeland fortalte nylig til Khrono om sykepleiere fra Oslomet som er teoretisk reflekterte, men mindre forberedt på den hektiske hverdagen som venter. Og tidligere sykepleiestudent Cathrine Krøger sparer ikke på kruttet; hun omtaler deler av det som skjer på studiet, som akademisk fjollerier. Årsaken er, ifølge henne, vektlegging av akademiske meritter fremfor relevant arbeidserfaring blant dem som underviser. Utviklingen har skutt fart i takt med

jakten på en universitetstittel, som kommer med visse formelle krav knyttet til forskningsproduksjon.

Det er ikke noe galt i å jobbe for robuste fagmiljøer, med mål om at alle studenter nyter godt av det hotteste fra forskningsfronten. Problemet oppstår når slikt overskygges av målet om universitetsstatus i seg selv; da kan titteljaget, slik Krøger antyder, gå på bekostning av høyskolenes egenart: solid og lokalt forankret undervisning.

Avslaget Høgskolen i Innlandet fikk på sin universitetssøknad i fjor, er illustrerende: De hadde for få ansatte med «høy faglig kompetanse» og for sårbar «forskerutdanning». En fortsatt ensidig vektlegging av slike kriterier kan i verste fall føre til at akademisk cv systematisk favoriseres fremfor mye relevant yrkeserfaring, når lektorer til yrkesfaglige program skal ansettes. Studentene risikerer da å miste tilgang på undervisere med fersk praktisk erfaring.

Rice og rektorkolleagaene skal riktignok ikke lastes alene for utviklingen som favoriserer institusjonene med «riktig» navn. Tittelkampen er resultat av en tverrpolitisk blindsoner. Politikerne har lenge ignorert tegn på at reformpolitikken i høyere utdanning har favorisert akademisk orientering «til fordel for den yrkesorienterte delen av profesjonsutdanningene», skriver sosiolog og idé-

Studentene lider når alt som kan telles, passerer som kvalitetstegn

Arkivaren

Gulost er IKKE gulost

Det fikk førsteamanuensis ved Fysisk institutt Arnt Inge Vistnes erfare. Sensommeren 2004 kom han i skade for å kjøpe en pakke gulost fra Bunnpris Blindern som viste seg å være både svett og slimete. Gulosten det var snakk om, hadde gått ut på dato halvannet år tidligere. Universitas fulgte Vistnes da han skulle konfrontere daglig leder. Synderen viste seg å være et parti gulost med feil datostempling. Vistnes fikk et gavekort på 500 kroner, som i dag tilsvarer ca. 1000 bitcoins. Jeg har selv trykket i meg mang en svett osteskive, uten å bli kompensert økonomisk, men så er jo også det litt av sjarmen ved å være student.

Universitas onsdag 25. august 2004

Historiske skråblikk av Anna «Graver'n» Krokene

En venn i nøden

Sommerferie er deilig, det, men softis og iskald pilsner på uteservering er forbeholdt dem med betalingsevne. Er du permittert og kan se langt etter feriepengene? Fortvil ikke, vi gir i solidarisk SiO-ånd tips til hva du kan gjøre når studi-elånet lar vente på seg. Fullt så taktløse er vi derimot ikke. Du skal slippe å be venninna di vippse for kaffen du la ut for i mars i fjor. Alt du trenger, er en utgave av Universitas eller tre. Kjenner du sola steke på skallen men har ikke råd til trendy bøttehatt? Gjør som disse to tullingene og brett avisa til din helt egen solhatt. Blir det for gæli og savnet etter feriepengene for stort, kan du jo bare klippe ut bokstavene og bruke dem til utpressingsbrev. God sommer!

Universitas onsdag 16. mai 2001

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

historiker Rune Slagstad i et essay for avisa Dag og Tid. Allerede i 1994, skriver han, kom advarslene. I 2007 ble de gjentatt: De yrkesrettede profesjonsutdanningene var gradvis blitt underlagt et «fremmedgjørende akademisk opprykksregime».

Sammensmeltningen går også andre veien: De tradisjonelle universitetene har, skriver Slagstad, blitt «mconaldisert»; å produsere arbeidstakere på løpende bånd blir stadig viktigere. Mens akademiske utdanningsløp har fått et større press på seg om å levere det arbeidsmarkedet trenger på kort sikt, risikerer de praktiske yrkesutdanningene å få for tung teoretisk slagside, en «tap-tap-situasjon» ifølge Slagstad.

Det er for sent å klemme tannkremen tilbake i tuben. Men

selv om stadig flere institusjoner vil hete «universitet», trenger ikke alle utdanningsløp å styres etter identiske måltall. Hvordan kan god og relevant undervisning sikres for studenter på vesensforskjellige studieprogram, samtidig som de tilhører like institusjonstyper? Hvordan kan en tilby praksisnær utdanning av fysioterapauter og samtidig huse internasjonale forskningsmiljøer i filosofi?

Er det noe som vil gagne alle, er det å dempe telle-iveren slik den kommer til uttrykk på Oslomets hjemmesider: Der live-registreres antallet studieprogrammer, doktorgradskandidater og forskningsprosjekter som institusjonen huser, som om tallene alene kan si noe om hvor god undervisningen egentlig er. Undervisningskvalitet måles best i møte med den enkelte student i seminarrommet, ikke ved å monitorere institusjonen fra rektorkontoret.

La oss derfor håpe Curt Rice tar med seg mer enn entusiasme over at «alt som en høyskole kan gjøre, kan et universitet gjøre mer», når han nå skifter beitemarker. Universitetsstudentene på Ås vil nemlig nyte godt av undervisningskvaliteten som kjennetegnet de tradisjonelle høyskolene. Praktiske og teoretiske utdanningsløp har til felles, når alt kommer til alt, at studentene lider når alt som kan telles, passerer som kvalitetstegn. Er det noen som burde forstå dét, så er det lederne for institusjoner som trener studenter i ikke å ta forenkledde årsakssammenhenger for god fisk.

debatt@universitas.no

Øyeblikket

av Sindre Deschington

Velutstyrt: Nailed it.

UNIVERSITAS

TIPS OSS:

tips@universitas.no

UTTEGNERE:

Susanne Fernløf Arntzen
Madeleine Åbyholm
Caroline Vestskogen

DESKJOURNALIST:

Anna Krokene

KORREKTURSJEF:

Aksel Rogstad

Universitas støttes av Velferdstinget,
som står uten redaksjonelt ansvar.

NYHET

nyhetsredaktør: **Mylena Kifle**
mylenakifle@live.no 974 83 042

UiO har forbindelse med selskap s

Farlige forbindelser: Mark Taylor, forsker ved Fafo, mener UiO har et ansvar for å sjekke opp sine leverandører. – Selv om de ikke har en direkte forbindelse til HP, betyr ikke det at de har ikke et ansvar til å stille spørsmål til det statlige leddet, sier han.

Det bidrar til menneskerettighetsbrudd på Vestbredden, mener Norsk folkehjelp. – Vi vil ta saken videre, svarer UiO.

Etisk handel

tekst Live Tronstad
foto Isabel Svendsen Berge

– Å kjøpe tusenvis av pc-er fra HP virker kanskje uskyldig, om man ikke ser litt lenger ned i leverandørkjeden. En del av HPs virksomhet er med på å støtte opp under brudd på menneskerettigheter i okkuperte områder.

Det sier Andrew Preston til Universitas. Han er rådgiver i

Norsk Folkehjelp, og sammen med Fagforbundet jobber organisasjonen for å sette søkelys på og undersøke norske handels- og næringslivsforbindelser til den israelske okkupasjonen.

Universitetet i Oslo (UiO) anskaffer noe teknisk utstyr, som pc-er og skjermer, gjennom en statlig fellesavtale, hvor IT-konsernet Hewlett Packard (HP) er en av leverandørene. UiO har ikke besvart Universitas' spørsmål på hva som er den nøyaktige

forbindelsen mellom universitetet og selskapet.

– For UiO er det nødvendig å være bevisst på at noen forretningsforbindelser kan bety at man indirekte støtter virksomhet som går ut over humanitærett og delen av folkeretten som omhandler krig og konflikt, sier Preston.

Det mener han UiO er skyldig i, gjennom handelsforbindelser til HP.

– Problemet med at UiO kjøper utstyr fra HP, er at det er en indirekte anerkjennelse av ulovlig og skadelig næringsvirksomhet, fortsetter han.

Universitetet må ta ansvar og spørre HP hva som er deres involvering i de aktuelle områdene

Mark Taylor, forsker ved Fafo

– Bidrar til okkupasjonsregimet Preston forklarer at Hewlett-Packard Enterprise (HPE), gjennom et datterselskap i Israel, leverer og vedlikeholder itanium-servere som brukes i et IT-systemet kalt Aviv. Dette systemet benyttes av Israels befolknings- og innvandringsetat, som inkluderer informasjon om israelske statsborgere som er bosatt i de ulovlige bosettingene.

– Aviv-systemet er blant annet koblet til kontrollsystemer på sjekkpunkter på Vestbredden og kan sees på som en del av okkupasjonsregimet, sier Preston.

Han mener UiOs forbindelser med HP strider med internasjonale retningslinjer for etisk næ-

som leverer IT-systemer til Israel

UiOs etiske retningslinjer

+ UiO setter høye krav til leverandørens integritet knyttet til bevissthet rundt etisk handel, bestikkelser, korrupsjon og all annen form for uetisk atferd, eller tegn til det, i enhver anskaffelsesprosess.

+ Det stilles stadig skjerpede krav til leverandørene i form av etterlevelse av prinsippene i FNs Global Compact som: menneskerettigheter [...].

Kilde: Prinsipper og etiske retningslinjer for arbeid med anskaffelse ved UiO, 2021–2024, s. 1

Hewlett Packard (HP)

+ En multinasjonal produsent av datautstyr og elektroniske instrumenter, grunnlagt i USA. Over halvparten av omsetningen skjer utenfor USA.

+ Et av verdens største IT-selskaper og sammen med Dell verdens største leverandør av personlige datamaskiner.

+ Selskapet hadde en omsetning på 31 milliarder amerikanske dollar og 60.000 ansatte i 2018.

Kilde: Store norske leksikon

Symbolske og økonomiske effekter

Mark Taylor er forsker ved Fao og har en doktorgrad i internasjonal rett. Han mener det er problematisk dersom ikke UiO følger de internasjonale standarder knyttet til næringsliv og menneskerettigheter.

– Universitetet må ta ansvar og spørre HP hva som er deres involvering i de aktuelle områdene, og hva de gjør for å sikre at det ikke forekommer menneskerettighetsbrudd.

Taylor har ikke selv forsket på HP, men mener at universitetet utvilsomt burde undersøke selskapet nærmere. Han mener UiOs handlinger kan ha stor påvirkningskraft.

– Selv om HP er veldig stort, er ikke UiO veldig lite, og det vil ha en effekt dersom de skulle avdekke uetisk atferd og ekskludere selskapet fra sin virksomhet.

Han forteller at det kunne både hatt symbolske og økonomiske virkninger.

– Det spiller en rolle når store forbrukere, spesielt stater og universiteter, tar slike avgjørelser. Det sender sterke signaler til markedet, som igjen kan ha økonomisk betydning, fastslår Taylor.

Universitas ønsker å opplyse om at Taylor også er senioranalytiker ved The Clooney Foundation for Justice, som omtaler HP som «supporter and partner». Taylor uttaler seg som uavhengig

forsker og fagperson overfor Universitas.

UiO svarer: – Vil ta opp saken

Seksjonen for innkjøp ved Universitetet i Oslo opplyser at de benytter avtaler fra Statens innkjøpssenter for pc- og skjerminnkjøp. Det vil si at universitetet ikke selv inngår avtaler direkte med IT-leverandører, men at dette skjer gjennom en statlig fellesavtale.

– Det er Statens innkjøpssenter som har inngått avtalene for innkjøp av datamaskiner som universitetet bruker, og de må svare for denne avtalen, skriver Arne Benjaminsen, universitetsdirektør ved UiO, i en e-post til Universitas.

Universitetet har ikke besvart Universitas' spørsmål vedrørende om UiO tidligere har gjort noen etiske vurderinger knyttet til handelsforbindelsen med HP, eller om de mener universitetet oppfyller sine egne etiske retningslinjer for anskaffelse i denne saken.

– Vi legger til grunn at Statens innkjøpssenter overholder relevant nasjonal lovgivning og internasjonale anerkjente konvensjoner, som de sier i sine etiske retningslinjer. Vi vil derfor ta opp denne saken med Statens innkjøpssenter.

Statens innkjøpssenter rakk ikke å svare før avisen gikk i trykken onsdag kveld. Et eventuelt svar kan du finne i nettsaken på universitas.no

Benjaminsen opplyser at UiOs etiske retningslinjer bestemmer at leverandører skal respektere internasjonale anerkjente menneskerettigheter, og at retningslinjene er en del av et større kunnskapsgrunnlag som legges til grunn når kontrakter inngås.

Forsker Mark Taylor mener det ikke er noen unnskyldning at institusjonen ikke har en direkte avtale med HP. De burde utvist aktsomhet, uansett.

– UiO har ansvaret for sin egen virksomhet. Selv om de ikke

har en direkte forbindelse til HP, betyr ikke det at de ikke har et ansvar for å stille spørsmål til det statlige leddet – det er bare første ledd i leverandørkjeden.

Han fastslår at internasjonale standarder, som UNGP og OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv, som er i ferd med å bli en større del av forskriften i

Arne Benjaminsen, universitetsdirektør ved UiO

Norge, bestemmer at institusjoner skal vise aktsomhet med hensyn til hele leverandørkjeden.

– De burde gjort det allerede.

Problemet med at UiO kjøper utstyr fra HP er at det er en indirekte anerkjennelse av ulovlig og skadelig næringsvirksomhet

Andrew Preston, rådgiver i Norsk folkehjelp

øs virksomhet. Vi må alle skjerpe oss.

– UiO har fortsatt et ansvar

Universitetet i Oslo er medlem av Etisk handel Norge. Det er en organisasjon som jobber for bærekraftig handel, som skal ivareta blant annet menneskerettigheter. Daglig leder Heidi Furustøl synes forbindelsen mellom UiO og HP er en interessant problemstilling.

– UiO har ikke en direkte avtale med leverandøren, så jeg forstår at UiO viser til Statens

innkjøpssenter, som sitter på den sentrale avtalen.

Furustøl vil ikke uten videre kalle handelsforbindelsen uetisk. Hun mener UiO ikke har det samme ansvaret for å følge opp risikofaktorer knyttet til menneskerettigheter, når avtalen ikke er direkte mellom UiO og HP, men gjennom et statlig organ.

– Er ikke UiO fortsatt ansvarlige for å oppfylle egne og internasjonale etiske retningslinjer, selv om forbindelsen med selskapet er gjennom en statlig fellesavtale?

– Absolutt, UiO har fortsatt et ansvar. Alle menneskerettighetsbrudd er like alvorlige, men det er også forståelig at man ikke har nok ressurser og må gjøre prioriteringer av risikoområder i dette arbeidet, og at HP blir fulgt opp av Statens innkjøpssenter, som har kontrakten med leverandøren.

Etisk handel Norge har ikke en «eksplisitt policy» når det kommer til HP, men medlemmene i organisasjonen forplikter seg til å følge ILO og FNs konvensjoner om næringsliv og etisk handel. Furustøl forklarer at det ofte kan

være komplisert og vanskelig å få oversikt over leverandørkjeder, men at medlemmene i Etisk handel forpliktes til å gjøre aktsomhetsvurderinger som blant annet innebærer risikovurderinger og håndtering.

– Er dette et brudd på internasjonale prinsipper og retningslinjer?

– Det er mer komplisert enn som så. UiO kan etterspørre Statens innkjøpssenters rutiner for risikohåndtering av høyrisikoanskaffelser slik som IKT og hvordan HP ivaretar menneskerettighetene i Israel og Palestina.

I dette tilfellet er det Statens innkjøpssenter som hovedsakelig må gjøre sine risikovurderinger forut kontraktsinngåelse og deretter ha en åpen dialog med leverandøren med hensyn til ivaretagelse av menneskerettighetene, og at partene har en felles virkelighetsforståelse, avslutter hun.

Universitas har forsøkt å komme i kontakt med HPs salgskontor i Norge, uten å lykkes.

universitas@universitas.no

Byrådet gir ytte til studenters ps

Den ene krever, den andre gir: Etter press fra Velferdstinget med Idun Kløvstad i spissen har byrådet bevilget 800.000 ekstra til studenthelse i deres reviderte budsjett.

Det måtte en pandemi til før byrådet øremerkede midler til psykisk helse. Helsebyråden håper midlene kan skape målrettede tiltak for studentenes psykiske helse.

Studenthelse

tekst Saga Eline Jonsson Hoff
foto Sindre Deschington

Tidligere i mars ble det kjent at byrådet i Oslo gir 700.000 øremerkede midler til Studentsamskipnaden SiOs psykisk helse-tjeneste dette vårsemesteret. I det reviderte budsjettet legges

det nå ytterligere 800.000 kroner på bordet til kommende høstsemester.

Helsebyråd Robert Steen er tydelig på at smitteverntiltakene under pandemien i stor grad har truffet unge mennesker, studentene herunder.

– Og det slår kanskje ut på den faglige verdien man skulle hatt det siste halvåret, og det har i hvert fall en indirekte effekt, men i tillegg har også isolasjon en direkte effekt når det gir mentale utfordringer hos en del mennesker, sier Steen.

Han mener summen vil avlaste det kommunale og statlige helsevesenet, og tror at SiO kan skape flere målrettede tiltak enn hva storsamfunnet klarer.

– Derfor ga vi 700.000 i vårsemesteret, og derfor gir vi nå 800.000 til høstsemesteret, rett og slett for å ta vare på den men-

tale helsen til studenter som har blitt utfordret veldig de siste 15 månedene, sier Steen.

Min erfaring er at det noen ganger dessverre er slik at vi trenger en sterk påminner om noe som er alvorlig

Robert Steen, helsebyråd i Oslo

Slet også før pandemien

Til tross for en rapportering om en betydelig økning i studente-

nes psykiske plager var tallene heller ikke lave før pandemien. Studentenes helse- og trivelsundersøkelse (Shot) fra 2018 viste at studenter som opplevde alvorlige psykiske helseplager, steg fra 16 prosent i 2010 til 29 prosent i 2018. Samme år svarte 23 prosent at de savnet noen å være sammen med. Under pandemien har sistnevnte økt til å gjelde hele 44 prosent, viser en ny gjennomføring av undersøkelsen.

– Måtte det en pandemi til for at dere skulle bevilge penger til studentenes psykiske helse?

– Min erfaring er at det noen ganger dessverre er slik at vi trenger en sterk påminner om noe som er alvorlig. Og så skal jeg ikke si at man nødvendigvis har truffet på dette med psykisk helse og studenter, men at det har fått mer oppmerksomhet under pandemien, tror jeg ikke det

er noe tvil om, sier Steen.

Han påpeker videre at dette gjelder mange grupper, ikke bare studentene.

– Men undersøkelsene og tallene om studentene lå jo på bordet også før pandemien?

– Det er et godt poeng, sier Steen.

Savnet finansiering

Leder i Velferdstinget i Oslo og Akershus Idun Kløvstad er svært fornøyd med at byrådet nå bevilger penger til studenters psykiske helse. Hun viser også til Shot-tallene og håper midlene kan ha en positiv innvirkning på hovedundersøkelsen som kommer i 2022.

– Jeg tror også vi har gjort en litt annerledes innsats når det kommer til å bevisstgjøre om at studentenes psykiske helsetjenester ikke har fått finansiering

Merligere 800.000 sykiske helse

Målttede tiltak: Helsebyråd Robert Steen håper summen i det reviderte budsjettet vil avlaste det kommunale og statlige helsevesenet.

eller støtte fra kommunen, sier Kløvstad.

Det har imidlertid Bergen, Trondheim og Kristiansand fått. Kløvstad tror få vet at byrådet ikke har bistått med midler i potten hva gjelder studenters psykiske helse, og mener det er på tide:

– Det er viktigere enn noen-

sinne.

Steen både tror og håper at de øremerkede midlene vil få en post på budsjettet også etter pandemien. Han tror pandemien har vært en øyeåpner, og at de fortsetter å etablere relasjonen og dialogen mellom kommunen og studentene, og at de i lettere utstrekning kan finne gode løs-

ninger fremover.

Hvor går pengene?

Beløpet på 800.000 er øremerket mental helse. Når SiO har fått pengene på bordet, står de imidlertid fritt til å disponere de slik de ønsker til formålet. Steen har troen på at de som sitter med skoene på, selv kjenner hvor den

trykker best.

– Så hvordan SiO finner ut at de vil bruke midlene knyttet til mentale helseutfordringer som følge av pandemien, kommer ikke vi til å legge oss opp i, sier han.

Kløvstad håper summen vil bidra til kortere køer og ventelister for studenter som trenger hjelp. Samtidig mener hun det er en utfordring at man ikke vet hva som konkret forebygger psykiske helseplager. Dermed må man ha ressurser nok til å vurdere om tiltakene faktisk fungerer.

Hun presiserer at psykisk helsehjelp og forebyggende tiltak er to ulike ting, og at sistnevnte uansett bør iverksettes slik at studenter ikke skal ende opp med å trenge hjelpen.

– Hvis ikke har du bare kastet penger på noe og kryssset fingrene for at det fungerer. Det holder på en måte ikke i lengden. Man ønsker jo helst

at folk ikke skal havne der at man trenger psykisk helsehjelp, men jeg tror vi er forbi den streken, sier studentlederen.

Samlingssteder for studenter

I Oslo bor det snau 700.000 mennesker. Studenter utgjør omtrent 80.000 av disse og fordeles seg på en rekke utdanningsinstitusjoner. Årets Shotundersøke viser at den gjengse oslostudenten er mindre fornøyd med studentmiljøet i byen, sammenlignet med studentene i Bergen og Trondheim.

Steen tror dette henger sammen med størrelsen på byene, fordi studentene i de mindre byene er flere relativt sett, på grunn av befolkningstallet. Han peker også på boligprisene: Flere vil bo i sentrum, og dermed presses prisene opp.

– Økonomi har en stor betydning for alle hele livet, men kanskje ikke minst når man er student, sier Steen.

– Hva tenker du om sammenhengen mellom trivsel i student-

byen og den psykiske helsen?

– Det er en grunn til at mange ønsker å studere i Oslo. Mange av dem som kommer og studerer i Oslo, blir her. Så det er også noe med storbyen som trekker, som er attraktiv og interessant. Og det som Oslo har sterkere enn noen andre, er den brede sosiale arenaen og flaten som Oslo representerer, sier Steen.

Velferdstinget og SiO ønsket nylig å etablere et studenthus i St. Olavs gate 32, men tapte budrunden på det åpne markedet. På spørsmål om studentene har et behov for flere samlingssteder

for studenter, sier Steen at byrådet var positive til et studenthus i sentrum.

Før helsebyråden rekker å fullføre setningen, skyter Kløvstad inn at det har kommet et nytt bygg for salg i St. Olavs gate – men denne gangen lenger ned i gaten.

Om det blir studenthus i St. Olavs gate,

gjengstår å se. Steen mener det er viktig å etablere et samlingssted i sentrum, men at det også trengs studenthus rundt om i byen, hvor studentene både bor og oppholder seg.

Han forteller at byrådet utarbeidet et digitalt system, hvor man kan booke kommunens fasiliteter, som skoler, idrettshaller, biblioteker og lignende.

– Hvis vi kan lage et system som holder orden på når det er ledig, og når det kan bookes, enten gratis eller for en billig penge, kan det være en ting som understøtter studentenes behov for et sted å være, sier Steen.

Kløvstad mener et studenthus vil bli for snevert, og at det først og fremst trengs flere møteplasser på tvers av Oslos mange utdanningsinstitusjoner.

SIO TAPTE SLAGET OM ST. OLAVS GATE 32

Nå legger de inn bud på St. Olavs gate 23

Drømmen er 220 meter unna: En liten rusletur unna St. Olavs gate 32 finner man St. Olavs gate 23. Her ønsker SiO å flytte inn.

De håper bygningen kan bli Oslos nye studenthus.

Studenthus

tekst Samuel Ostrev Berntsen
foto Isabel Svendsen Berge

For bare 19 dager siden og 220 meter unna tapte Studentsamskipnaden SiO budrunden om St. Olavs gate 32.

Denne gangen kan SiO ha bedre sjanser på eiendommen St. Olavs gate 23 (SO. 23) fordi budrunden har fått mindre offentlig oppmerksomhet enn St. Olavs gate 32 (SO. 32), sier Akershus Eiendom til Universitas.

– Velferdstinget visste ikke at SO. 23 var ute for salg. Vi hadde et ekstraordinært møte om det mulige kjøpet i går, dagen før budrunde, sier leder i Idun Kløvstad, leder i Velferdstinget i Oslo og Akershus, til

Universitas.

Budrunden startet kl. 12 onsdag 26. mai, og det er usikkert hvor lenge den vil vare.

Dersom SiO vinner budrunden og bygger om på bygget, kan SO. 23 være brukbar for studentene sent i 2022 eller i sommer 2023.

Dette er et tidligere tidspunkt enn anslått for nabobygget, siden SO. 32 ville krevd mer oppussing.

Store muligheter

– SO. 32 hadde store hagearealer. Det får vi dessverre ikke med i SO. 23. Man mister noe, men man får noe annet.

Bare fasaden og en trapp er fredet, til forskjell fra SO. 32 der mesteparten er verneverdig.

– Det gjør bygget mye mer fleksibelt. Vinner SiO budrunden, skal vi blant annet bygge en herlig takterrasse!

Det tidligere kontorbygget står

i dag tomt. Kløvstad håper to store rom kan huse fremtidens studentdebatter og konserter. SO. 23 har ingen storsal som i SO. 32, men neste eier kan sette opp og rive vegger der de vil for å lage nye rom.

Bedriften Capman er nåværende eier. De kjøpte bygget i 2017 for 273 millioner kroner.

Kløvstad håper at et studenthus med sentral plassering vil samle flere studenter på tvers av universiteter, høyskoler, fagskoler og fagområder. Med et mangfold av møteplasser håper hun at færre studenter vil føle seg ensomme i Oslo.

– Vi studenter må også vise at vi finnes i bybildet i sentrum. Vi må ta mer plass!

DNS mot kjøpet

– Vi i Det norske studentersamfund er ikke kjempepositive til dette kjøpet. Jeg skal ikke legge skjul på det. Men det viktigste

er at vi blir to hus som supplerer hverandre i stedet for å konkurrere, sier styreleder i DNS Ragnhild Vassbotn til Universitas.

– Vi ønsker ikke å bli glemt borte på Chateau Neuf. De hundretalls millionene burde heller brukes på flere aktiviteter enn et boligkjøp. Alle må få sin del av kaka, ikke bare sentrum!

Vassbotn håper at den allerede gode dialogen mellom Velferdstinget og DNS fortsetter.

Kløvstad påpeker at hensikten ikke er å splitte seg fra Chateau Neuf. Målet er at et nytt studenthus skal fungere som et supplement for Cheatea Neuf. Hun håper også på å fortsette den gode dialogen med DNS.

– Hva gjør du hvis SiO vinner budrunden?

– Først skal det feires! Så må vi jobbe videre.

– Og hva om de taper?

Så lang tid bruker du til St. Olavs gate 23 fra

+ Nationaltheateret: 6 min

+ Pilestredet: 6 min

+ HK Kvadraturen: 9 min

+ Blindern: 13 min

+ BI: 19 min

– Da skal vi jobbe enda hardere og finne andre bygg og løsninger. Rett og slett brette opp ermene og jobbe litt til.

Dersom SiO vinner budrunden, skal Velferdstinget finne ut av hva de ønsker at bygget skal inneholde.

Verken SiO eller eiendomsme-gler Clarksons Platou ønsket å kom-mentere saken.

universitas@universitas.no

MIKROPLAST OG MILJØGIFT I SIOs BARNEHAGER:

– Urovekkende

Synlig mikroplast: Grønn liste-leder Julianne Sørflaten Grovehagen foran SiOs nye barnehage. – Å bli eksponert for mikroplast over lengre tid er urovekkende, sier hun.

SiO bygger fortsatt barnehager med plastdekker. Studentpolitikker og forelder frykter at det kan få negative helsekonsekvenser for barna.

Miljø

tekst Mylena Kifle
foto Isabel Svendsen Berge

– Jeg blir litt sjokkert. SiO har ambisiøse miljømål, men det er ikke noe handling bak ordene, sier leder i Grønn liste Julianne Sørflaten Grovehagen.

I mai kunne SiO ønske studentene velkommen til Blindern studenthus. Og i august åpner også en barnehage i byggets underetasje.

I den nybygde barnehagen har SiO brukt plastdekke i uteområdene. Det får Grovehagen til å reagere.

– Problemet er at det allerede røyter mikroplast fra plastdekket, kort tid etter konstruksjon, sier listelederen.

I plastdekker finner man miljøgift og mikroplast, og å eksponeres for store mengder miljøgifter over tid kan være helseskadelig. Det er ikke mange år siden Grovehagen selv hadde barn i en SiO-barnehage som også hadde plastdekke.

– Det er skummelt å tenke på

alvoret av at de får det i kroppen.

– Kan være kreftfremkallende

Miljøgifter fra plastdekker i barnehager kan over tid og i kombinasjon med andre miljøgifter være skadelig, opplyser Janne Melbye Gillgren, fagrådgiver for miljøvennlig forbruk i Naturvernforbundet.

– Vi er redd for «cocktaileffekten», sier hun.

Det som kjennetegner miljøgifter, er at de brytes ned saktere enn de tas opp i kroppen, forteller Gillgren. Altså bærer man med seg alle miljøgiftene man blir utsatt for, hele livet.

– Så er nok ikke eksponeringen fra plastdekker i barnehagen kjempestor, men i kombinasjon med andre miljøgifter kan det være helseskadelig og ha uheldige helseeffekter som fremkalle kreft, forstyrre hormoner eller påvirke reproduksjonsevne.

En av årsakene til at man ofte bruker plastdekker i barnehager, er fordi det virker skadedempende når barn faller. Men det er egentlig selvmotsigende at man bruker plastdekker for beskyttelse, mener

Gillgren.

– Når disse mattene fjernes, må de sorteres som farlig avfall – og der lar vi barna våre leke, sier hun og fortsetter:

– Og det som utløser kravet om plastdekke, er fallhøyden og at man har så høye lekeapperater. Men vi trenger egentlig ikke de høye installasjonene. Man må heller tenke annerledes når man bygger lekeplasser eller bruke annet, mer miljøvennlig underlag.

Bark foran plast

I fjor vedtok Velferdstinget i Oslo og Akershus en resolusjon om at

SiO Barnehage må «avslutte bruk av plastdekke som fører til utslipp av miljøgifter og mikroplast ved sine barnehager». De vil at alt av plastdekke skal fases ut innen 2025.

Det er Grønn liste-leder Grovehagen enig i.

– De er ikke nødt til å bruke det. Man kan heller bruke mer naturlige materialer som bark, sand og jord. Det finnes et fåtall gamle barnehager igjen i Oslo der de ikke bruker plastdekker.

– Men som du sier selv, bruker de fleste barnehagene i Oslo plastdekker. Hvorfor skal akkurat SiO gjøre noe annet?

– SiO burde gå frem som eksempel. Dette samsvarer ikke med studentenes ønske. De er fremtidsrettet og opptatt av grønne tiltak. Men resten av Oslo burde også ta i et tak, svarer Grovehagen.

SiO ser på alternativer

Dordi Sylte, leder i SiO Barnehage, forteller i en e-post at alle dekkene SiO bruker, er godkjent til bruk på flatene det gjelder.

– Vi stiller strenge krav til våre leverandører knyttet til bærekraft og miljø. Uteområdene våre skal være trygge for både barn og ansatte, sier hun.

SiO-lederen bekrefter at de har fått oversendt Velferdstingets resolusjon:

– Vi er fra før i gang med å se på hvordan vi på sikt skal gjøre utskiftninger av dekker, leker og annet utstyr både innendørs og utendørs.

Sylte forteller at de allerede bruker noen naturlige materialer. De vil vurdere om det er aktuelt å bruke dette på flere av uteområdene på sikt.

– Vi har ambisjoner om en bærekraftig drift og utvikling av barnehagene våre.

universitas@universitas.no

Mikroplast

+ Samlebetegnelse for små plastfragmenter som er mindre enn 5 millimeter.

+ Kan være produsert industrielt til bruk i blant annet kosmetikk, eller den kan dannes ved at større plastbiter fragmenteres til stadig mindre biter på grunn av slitasje, UV-stråler, vær og vind.

+ Anslag fra 2020 viser at det slippes ut omtrent 19.000 tonn mikroplast fra ulike prosesser på land i Norge hvert år. Nesten halvparten av dette ender opp i havet.

Kilde: Miljødirektoratet

Miljøgifter

+ Stoffer som er lite nedbrytbare, hopper seg opp i levende organismer og har alvorlige langtidsvirkninger for helse, eller er svært giftige i miljøet.

+ Stoffer som er svært lite nedbrytbare og som lett hopper seg opp i levende organismer, omfattes også av miljøgiftdefinisjonen, selv om de ikke har kjente giftvirkninger.

+ Målet er å stanse bruken og utslippene av dem.

Kilde: Miljødirektoratet

Forfriskende tid Chateau Neuf og

En gledens dag: Endelig kan André Titland og Chateau Neuf tilby studentene mer enn gratis kaffe og sårt trengte lesesalplasser.

Etter et halvt års sosial istid kan Chateau Neuf endelig børste støv av sitt viktigste tårn – tappetårnet.

Det gode liv

tekst Peter Mork
foto Sindre Deschington

– Det hadde selvfølgelig vært fint med bedre værmeldinger enn elleve grader og regn på onsdag, sier André Titland, salgssjef på Chateau Neuf, til Universitas, som er innom på slottet tirsdag ettermiddag for å bivåne de etterlengtede forberedelsene.

– Vi hadde egentlig planlagt å grille, noe som blir vanskelig i

regnet. Men åpning blir det uansett, og det er på tide, fortsetter han.

Til å begynne med må skjenking skje i forbindelse med matservering, og den første dagen på Neuf løser de det med panini, toast og suppe. Varm mat skal det være!

– Det er viktig at vi gjør det ordentlig, hadde vært drit å ryke på at vi ikke gjør det ordentlig med matserveringen, sier Titland og henviser til at de ikke har skikkelig kjøkken på huset.

Men allerede fra torsdag oppheves de nasjonale kravene om matservering. Da blir det andre, eller ingen, boller.

Bort med ugresset

Etter dager med sol og regn om hverandre har det endelig begynt å spire og gro, og barene har våk-

net fra dvalen.

Når Universitas ankommer uteserveringen Betonghaven tirsdag ettermiddag, står bordene stablet i høyden langs veggen, og to slottsmestere flakker rundt med jekketraller.

Fredag forrige uke kom avgjørelsen om at de kunne åpne onsdag, så tiden har vært knapp. Titland viser stolt frem en nylukket betonghage der slottsmesterne er i ferd med å plassere ut bord i smittevernvennlig avstand.

– Det har vært litt blandede signaler de to siste ukene om når vi får åpne. Vi har jobbet mye denne uken. Bare se her, sier Titland og slår ut med armen:

– Vi har frest ned ugresset. Det er ingen liten bragd!

Da styret fikk vite at de kunne åpne, under et møte forrige fredag, reiste de seg og klappet i

lettelse. Så var det bare å brette opp ermene og fjerne de triste sporene etter en uvirksom tid. Nå skyves bordene på plass, og det skal være nok rom for rundt 140 tørste mennesker med 1 meters avstand.

Kunne vært verre

Titland forteller at det verste med de siste seks månedene er at de ikke har kunnet oppfylle rollen som et sosialt møtested og studentkulturhus.

– Glassbaren er en viktig møteplass, det er den som bringer huset sammen. Uansett hva du skal her, så er Glassbaren der, og den skal ha faste åpningstider, sier han.

– Det er et fint sted å møtes. Så det har vært trist å ikke kunne tilby noe så enkelt som det en-

Glassbaren er en viktig møteplass, det er den som bringer huset sammen

André Titland, salgssjef på Chateau Neuf

er i vente på g kjellerpubene

Men Titland er glad de har klart seg gjennom den tørrlagte perioden til tross for at de har måttet kaste langt over 3000 halvlitere. 3000 halvlitere som kanskje hadde gjort vinteren et par promille i sosialt lag hyggeligere.

– Økonomisk har det gått greit, egentlig. Det kunne vært verre, vi kunne gått konkurs, sier han og understreker at økonomien blomstret før pandemien kom med isfronten sin.

– Vi har stabilisert økonomien i en grad som gjør det mye enklere å tenke langsiktig, så vi har et godt utgangspunkt for å få det til, forsikrer Titland.

Han skulle ønske de hadde fått gjort mer det siste året med tanke på oppussing, men økono-

mien har ikke blomstret nok til det. Likevel har de fått tid til å jobbe med organisasjonen, som har vokst mye.

Titland forteller at de i et normalår ville stengt denne uken, og at den student-drevne barforeningen Tappetårnet, som vanligvis styrer Bokbaren, ville tatt over.

– Men nå som vi fikk lov, tenkte vi å holde åpent litt til før Tappetårnet tar over. Chateau Neuf vil uansett holde åpent i sommer.

Glassbaren vil holde åpent

torsdag og fredag denne uken kl. 17 til 22. I neste uke kommer de til å holde åpent mandag til lørdag med samme åpningstider.

Utover det er planen at det skal være åpent torsdag til lørdag hele juni og juli.

Og når myndighetene tillater det, vil åpningstiden utvides til

midnatt, forsikrer Titland.

I kjelleren

Også kjellerpubene rundt om på studiestedene har vært lengre

nede enn vanlig det siste halvåret. På Samfunnsvitenskapelig fakultetsforening (SVFF) ved Universitetet i Oslo bestemte de seg onsdag morgen for å åpne U1 som kafé fra mandag neste uke, med pub på kveldstid torsdag og fredag de neste to ukene.

Henrik Vincent Fiske Vassal, leder i SVFF, tror han snakker for de fleste kjellerpubene når han sier at det har vært vanskelig å nå ut til studentene det siste halvåret.

– Det sosiale har vært vanskelig. Det er ikke like gøy å drive en forening som er basert på fysisk samvær, digitalt, sier Fiske Vassal.

– Vi hadde over 500 frivillige, det har vært vanskelig å gi dem et godt tilbud uten å kunne arrangere konserter og fester.

Han legger til at de har forsøkt

å bøte på det verste med digitale kvisser. Der har det som regel vært over 100 deltakere.

– Vi har ikke fått lov til å servere kaffe som et takeaway-tilbud engang, forteller han.

– Samtidig er det rart at Georg får holde åpent, det kan ikke være bra med hensyn til smittevern at alle går til ett sted for å kjøpe kaffe.

Tilbake på Neuf, tirsdag ettermiddag: En slottsmester triller forbi med en diger trekasse fylt med det som ser ut som triste plantelevninger.

– Jeg trodde den bambusen der aldri skulle dø, jeg! utbryter Titland.

– Nei, den lever i beste velgående, den, svarer slottsmesteren. Og det får vi håpe den gjør.

universitas@universitas.no

Vissent: Men ikke dødt. Selv om plantene ser molefonkne ut, lever Chateau Neuf i beste velgående.

SENSUR FALT DAGEN FØR KONTEEKSAMEN:

— Et stort problem

Ifølge Universitets- og høyskoleloven skal sensur på eksamen komme senest tre uker etter levering. For Atle Mørk Akselsen ble sensuren likevel to uker forsinket og falt kun én dag før konteeksamen.

Sensur

tekst Marte Emilie Tonås Torstensen
foto Isabel Svendsen Berge

Atle Mørk Akselsen er student ved Institutt for spesialpedagogikk ved Universitetet i Oslo (UiO). I april leverte han sin siste eksamen i bachelorløpet, med forventet sensur tre uker senere.

Slik ble det ikke.

I første omgang fikk studentene beskjed om at sensuren ble utsatt én uke, som følge av påske og røde dager. Dermed ville sensuren falle 21. april, omtrent én uke før konteeksamen. 21. april kom likevel beskjeden om at sensurfristen var utsatt ytterligere én uke – denne gangen grunnet sykdom.

Til tross for utsatt sensurfrist, ble datoen for konteeksamen stående. Dersom noen strøk på ordinær eksamen, ville de altså få én dag å forberede seg på.

– Problematisk

Akselsen mener situasjonen er uheldig, og forteller at studentene blir satt i en svært vanskelig situasjon.

– Det er først og fremst problematisk fordi mange av studentene jobber. Vi bor i Oslo og kan ikke leve av studiestøtten alene. Derfor prioriterer mange jobb etter fullført eksamen, i håp om at ting skal gå rundt, sier han.

Han mener studentene burde fått minst én uke til å forberede seg på en eventuell konteeksamen.

– Man trenger gjerne litt tid til å omstille og omstrukturere seg. Dersom studentene plutselig er nødt til å sette av tre fulle dager til konteeksamen, trenger de jo tid til å planlegge dette, sier han.

– Flere har som sagt arbeid og andre viktige steder de skulle vært. Det kan påvirke studentene ganske drastisk dersom fakultetet ikke klarer å levere det de skal.

Akselsen er redd de utsatte fristene kan få en rekke negative konsekvenser for studentene, og forklarer videre hvordan han tror

faktorer som dårlig tid kan ha spilt en vesentlig rolle for sensurens utfall.

– Jeg er redd sensuren blir annerledes. Kanskje sensorene kjenner på et tidspress og lar stresset påvirke karakteren de gir studenten. Jeg er nemlig bekymret for at sensorene føler de ikke kan, eller burde, stryke studentene som følge av den utsatte sensurfristen.

Dersom det er tilfellet, mener Akselsen de blir frarøvet noe av retten til å gjennomføre konteeksamen. Dette kan igjen få konsekvenser for flere studenter, ettersom en dårlig ståkarakter kan påvirke mulighetene til å søke seg videre på master.

Hvis studentene ønsker å forbedre karakteren sin, vil det ta lenger tid, siden de blir nødt til å vente til neste gang det blir arrangert ordinær eksamen i emnet.

En lei tendens

Dette er ikke Akselsens første møte med utsatte sensurfrister. Han forteller om en studietid der både han og medstudentene har irritert seg over sene sensurer.

– Nå har jeg vært student ved UiO i tre år, og dette skjer hele tiden. Bakgrunnen for utsettelsen er alltid den samme: De skylder på sykdom.

– Jeg har snakket med andre på studiet også, og det er et stort problem. Derfor burde de

kanskje gjøre noe annerledes, for nå funker det åpenbart ikke.

– Svekkes tilliten til UiO når de ikke klarer å levere sensur i tide?

– Ja, for det handler om gjensidig respekt. Vi får beskjed om at studiene skal være vår førsteprioritet. Derfor bør de også prioritere på en måte som gjør at frister kan opprettholdes.

UiO: Det beste alternativet

I en e-post til Universitas skriver Ona Bø Wie, leder ved Institutt for spesialpedagogikk, at instituttet er opptatt av at studenter skal få informasjon om eksamen så tidlig som mulig. Derfor ble tids-

Provosert: Atle Mørk Akselsen (25) er lei av læresteder som fortsetter å servere studentene forsinket sensur.

punkt for konteeksamen satt opp god tid på forhånd. Hun forklarer at det var satt opp korte tidsmarginer mellom ordinær- og konteeksamener, slik at studentene kunne komme i gang med arbeidet med bacheloroppgaven etter eksamen.

– Da situasjonen ble slik at sensuren ble forsinket noen dager, gjorde vi en avveining av hva som fikk størst konsekvenser for studen-

tene. Da kom vi frem til at å flytte en forhåndsfastsatt eksamen ville være uheldig for dem som hadde forholdt seg til datoene.

– Kan dårlig tid spille en rolle for sensurens utfall?

– Nei, tvert imot. For å forhindre at sensorene får dårlig tid på grunn av sykdom, så har vi heller for-

lenget tiden. Det mener vi er etter lovens hensikt: å sikre forsvarlig

Ting kan skje, det rår vi ikke alltid over

Ona Bø Wie, leder ved Institutt for spesialpedagogikk, UiO

sensur.

Wie skriver at instituttet tilstreber å holde sensurfristen på tre uker slik universitets- og høyskoleloven krever, men legger til at den samme loven angir at treukersfristen kan fravikes dersom særlige grunner oppstår.

– I de tilfellene sensuren har vært forsinket, har det skyldtes sykdom hos sensorene. Dette anser instituttet som en særlig grunn. Akkurat som at studentene har sine rettigheter når det gjelder sykdom, så har også ansatte det. Og ting kan skje, det rår vi ikke alltid over.

Maika Marie Godal Dam (24) vil lede Velferdstinget

Forrige uke var det ingen som ville lede Velferdstinget. Nå ser det ut til at oslostudentene likevel ikke blir nødt til å gå et år uten en velferdsleder.

God Dam

tekst Mylena Kifle

I mangel på søkere ble tinget nødt til å utsette søkerfristen til ledervet. Fristen løp ut mandag denne uken, og to studentpolitikere stilte i siste liten.

Først ut var Vemund Haugevik Jernsletten. Han har erfaring fra «ørten forskjellige posisjoner» i studentorganisasjonslivet, men lite erfaring fra Velferdstinget. Blant annet gjennom Grønne Studenter, fagutvalg og delegasjonen i Velferdstinget.

Bare et par dager etter den utsatte søkerfristen trakk imidlertid Jernsletten kandidaturet sitt.

– Jeg stilte meg tilgjengelig som kandidat fordi det etter søknads-

fristen var et vakuum som forringet Velferdstingets evne til å kjempe for studentene, i den situasjonen kompenserte mine styrker for manglende erfaring fra Velferdstinget, sier Jernsletten.

I stedet stiller han nå som politikk- og medieansvarlig. Maika Marie Godal Dam, som først stilte som politikk- og medieansvarlig, stiller nå som eneste lederkandidat. Valget skjer 2. juni.

Vil prioritere boligsituasjonen

– Jeg har lyst til å lede Velferdstinget det kommende året fordi jeg tror det blir både annerledes og utfordrende med tanke på perioden vi nå er på

FOTO: STUDENT PEACE PRIZE

veit ut av. Studentorganisasjonene skal komme igang igjen, studenters psykiske helse må på dagsordenen for alvor, og boligsituasjonen for studenter må prioriteres i budsjettet, sier lederkandidaten.

Godal Dam har bred erfaring fra studentpolitikken i Bergen, men har studert ved UiO det siste året. Der har hun engasjert seg i Venstrealliansen. Hun tror det er både gode og dårlige sider ved at hun er fersk i studentpolitikken i Oslo.

– Jeg kjenner godt til dynamik-

kene og institusjonene i og rundt studentdemokratiet. Men i starten må jeg nok prioritere å komme inn i det som er spesifikt for Velferdstinget i Oslo og Akershus.

– Hvorfor stilte du ikke innen den ordinære fristen?

– Med en viss ydmykhet for at jeg ikke har lang fartstid i Velferdstinget, og derfor ikke kjenner organisasjonen like godt som andre potensielle kandidater kunne gjort, stilte jeg ikke til leder i første omgang. Da ingen stilte innen første frist, informerte jeg valgkomiteen om at jeg stilte meg disponibel til vervet som leder. Jeg mener og tror det er en rolle jeg kan mestre godt, om jeg får tilliten.

Godal Dam avviser at hun følte seg presset til å søke, i mangel på andre kandidater.

– Hva er kampsaken din som leder?

– Som leder i Velferdstinget representerer man mange studenter og en variert og allsidig studentmasse. Det er derfor studentrøkla og representantene i Velferdstinget som skal få avgjøre hva min kampsak blir.

universitas@universitas.no

UiOs mektigste studenter skal velges

FOTO: STUDENTPARLAMENTET

Sammen er man mindre alene: Jørgen Hammer Skogan stiller som eneste lederkandidat.

Fristen for å stille til verv i Studentparlamentet ved UiO gikk nylig ut. Noen blir det kamp om, og andre har ikke fått inn en eneste søker.

Hammertime

tekst Mylena Kifle

En ny leder for UiO-studentene skal straks velges. Til tross for at søknadsfristen i skrivende stund gikk ut for en knapp uke siden, har det gått nesten to måneder siden Jørgen Hammer Skogan kunngjorde sitt kandidatur. Nå er det klart at han er den eneste lederkandidaten.

Skogan studerer til vanlig statsvitenskap og har det siste året sittet i parlamentets arbeidsutvalg som universitetsstyrerepresentant. Han har også bakgrunn fra Venstrealliansen.

I et intervju med Universitas i april trakk han frem tre saker som spesielt viktig for ham: klima, styrking av studentdemokratiet og den økonomiske krisen.

Mangler mannlig representant

Valg av arbeidsutvalg skjer 27. mai. Som kommunikasjonsansvarlig stiller Karl Oskar Lie Bjerke fra A-lista og Polina Malinina fra Moderat liste. Bjerke stiller også

som nestleder, et verv man kan kombinere med kommunikasjonsansvarlig. Han har tidligere erfaring fra årets arbeidsutvalg som studie- og læringsmiljøansvarlig. Malinina har kommunikasjons erfaring fra frivillige organisasjoner.

Også vervet om kvinnelig universitetsstyrerepresentant har fått to søkere: Runa Jarsve og Julianne Sørflaten Grove. Sistnevnte har det siste året vært leder i Grønn liste og sittet i styret til Oslo Grønne studenter. Jarsve har bakgrunn fra Venstrealliansen og sitter i fakultetsstyret ved Det teologiske fakultet.

Til tross for to kvinnelige kandidater til representant i universitetsstyret, har ingen søkt som mannlig universitetsstyrerepresentant. Universitas får opplyst av sittende leder Runa Fiske at det ikke er aktuelt med to kvinnelige representanter i universitetsstyret.

– Universitets- og høyskoleloven krever at det er en mannlig og en kvinnelig, så det er ikke mulig å gå rundt lovverket, skriver Fiske i en tekstmelding.

Oline Sæther er den eneste som stiller som studie- og læringsmiljøansvarlig. Hun har sittet i Medisinsk studentutvalg i over tre år og har det siste året ledet utvalget.

universitas@universitas.no

Tilbudsguiden

AVIS

Da Dagsavisen

Grubbegata 6
Oslo

dagsavisen@kundesenter.com
www.dagsavisen.no
Tlf: 22 99 80 50

50 % studentrabatt på Dagsavisen

FORENINGER

SAMFUNNSØKONOMENE

post@samfunnsokonomene.no
www.samfunnsokonomene.no
tlf: 90 86 75 20

Studerer du samfunnsøkonomi? Bli medlem av Samfunnsøkonomene – fagforeningen eksklusivt for samfunnsøkonomer.

Vi tilbyr blant annet kræsjkurs, juridisk rådgivning, karriererådgivning samt tilgang til Akademikernes bankavtale med Danske Bank.

Kun 300 kr i året.

finans FORBUNDET

Vil du jobbe i finans og teknologi? Bli studentmedlem nå!

Få blant annet gratis forsikring på mobil, nettbrett, PC og deg selv.

Finansforbundet
Dronning Eufemias gate 16
0191 OSLO

www.finansforbundet.no

MAT

Alle mattilbud nær deg!

Last ned KUPP-appen i dag.

TANNLEGER

Få tannsjekk til kun 450,-
10 prosent på øvrig behandling.
*Gjelder ikke tannteknikk.

ORIS DENTAL orisdental.no

KLIMA

klimarektor: **Joachim Waade Nessemø**
joawaa@gmail.com 926 23 783

Forsynt på fremmedgjørelse

Naturlig habitat: Her ute i Ås dyrker og sanker kollektivet til Guro Stafseth (27) mye av maten de spiser selv. I tillegg driver de et backpacker-hotel, hvor man kan blant annet kan overnatte i små minihus eller en skikkelig trehytte.

Bøndene gjør opprør, og to gårdsbruk i Norge legges ned hver dag. Samtidig importerer vi soya, avokado og mandelmelk fra områder med truet regnskog og begrensede vannressurser. Ligger svaret på et grønnere landbruk i å produsere mer av maten selv?

Vellagd

tekst Sara Sofie Tallaksen
foto Hanne Jones Solfeld og Sindre Deschington

– Alt det jeg hadde søkt etter i den store verden, var liksom her, i hjembygda, sier sykepleierstudent Guro Stafseth (25) mens hun skjenker urtete i tre store kopper. Her ute på stubbene, som fungerer som stoler i hagen hennes, er ikke teen produsert av hverken Twinnings eller Pukka. Den består nemlig av ferske urter og selvplukkede vekster.

Stafseth studerer ved Lovisenberg Diakonale Høgskole i Oslo, men har valgt å bosette seg i et kollektiv i Ås. På det lille tunet og i skogene rundt dyrker og sanker

de sin egen mat, og i hagen bugner det av rotgrønnsaker, bønnespirer og hageredskaper.

Baksiden av medaljen

– Det er jo ikke de som jobber i grasrota, altså bøndene, som får pengene fra den maten vi kjøper. Det er så mange mellomledd som tar de største delene, sier Stafseth engasjert.

Etter nesten seks år på reise var det spesielt et opphold i Brasil som satte spor. Dit reiste hun i regi av De jordløses bevegelse, og hun selv fikk se hvor tøft bøndene i landet har det.

– Det var da jeg skjønnte at noe av det beste jeg kunne gjøre for å bidra var å dyrke min egen mat.

Det samme inntrykket sitter Joanna Svärd (27) og Frida Lil-

leng (25), masterstudenter på Senter for utvikling og miljø ved Universitetet i Oslo, igjen med. I februar 2020 reiste de til Colombia med Latin-Amerikagruppene (LAG), hvor de bodde sammen med de lokale på landsbygda.

– Bøndene i Colombia er på jobb til alle døgnets tider, i tillegg har de politiske kamper som skal kjempes. Mange av dem har aldri opplevd ferie. Det er helt utrolig at de orker, men de må jo, forteller Lilleng.

Tvunget tilbake

Oppholdet i Colombia skulle vare et halvt år, men ble redusert til seks uker, da en viss global pandemi sendte Lilleng og Svärd hjem igjen.

Men tilbake i vårt lille land fant LAG en ny problemstilling å ta tak i. Bøndene her hjemme slet med dårlig økonomi og mangel på arbeidskraft. Så i samarbeid med Norsk bonde- og småbrukarlag ble Lilleng og Svärd plassert ut på norske gårder.

– Det var veldig annerledes. Men også i Norge fikk man inn-

blikk i hvor tidkrevende det er å produsere mat, sier Lilleng. På gården Lilleng jobbet og bodde på, hadde begge bøndene andre jobber ved siden av.

Om vi skal produsere mer klimavennlig mat, må vi ha et skifte i måten vi produserer mat på

Bob van Oort, biolog og forsker ved Cicero

– Inntektene til bøndene har nærmest stått stille i tretti år, mens utgiftene bare øker og øker. Det at man må bli mer produktiv for å klare seg, henger sammen med en politikk som fremmer volumproduksjon og større bruk over mindre bruk, mener Svärd.

Tall fra SSB viser at det i gjennomsnitt har blitt lagt ned to gårdsbruk i Norge hver dag de siste ti årene.

– Det er faktisk slik at noen av dem som har dårligst tilgang på mat i hele verden, er de som produserer maten vi importerer. Det gjenspeiler seg litt i det vi ser i bondeopprøret i dag, for bøndene får svært dårlig betalt, også her i Norge, legger Lilleng til.

For selv om poteten kanskje har mistet sin status på tallerkenen, kan vi i det minste slå fast at norske bøndenes vilkår er nettopp det: en het potet.

Oppgjør og opprør

Det årlige jordbruksoppgjøret endte med at bøndene gikk fra forhandlingsbordet, da tilbudet fra regjeringen sto til under halvparten av det bøndene hadde bedt om. Samtidig har bondeopprøret, med sitt opprop mot for lave lønninger og frykt for sentralisering, spredt seg som ild på tørt jorde. Lilleng skjønner godt hvorfor.

– Når de fra bondeopprøret

sier at de jobber absolutt hele tiden uten å nesten tjene noe som helst på det, kan jo vi si at det stemmer godt med våre erfaringer fra ute-oppholdene på norske gårder.

Men er det mer enn lave lønninger og gjeld som står på spill for de norske bøndene? Førsteamanuensis ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet Christian A. Smedshaug mener at den norske småbonden også er viktig i et miljø- og bærekraftsperspektiv.

– Kampen står om å sikre nok virkemidler for å ta vare på familiejordbruket, hvor gårdene eies og drives av bøndene selv og ikke aksjeselskaper. Alternativet er at man får mindre politisk styring og dermed en utvikling som går mot et mer selskapsdrevet jordbruk, sier Smedshaug.

Han forteller at fordelene ved å ivareta den norske familiebonden er tredelt. For det første sørger et familieorientert jordbruk, med småbønder spredt over hele landet, for en demokratisk fordeling av jorden. I tillegg får man drevet jordbruk på arealer som er tyngre og vanskeligere å drive, da et mer sentralisert jordbruk vil konsentrere seg om store og lettdrevne arealer.

– Den tredje fordelene er at et

Inntektene til bøndene har nærmest stått stille i tretti år, mens utgiftene bare øker og øker

Joanna Svärd, student

Norge har et gjennomsnitt på 30 kyr per bruk, mot Sveriges 100. Samtidig har nesten 10.000 melkebruk blitt nedlagt siden 2000, og Smedshaug mener Norge risikerer å miste enda flere, dersom ikke større ressurser tilføres landbruket.

mer spredt og variert jordbruk er gunstig for det vi kaller fellesgoder. Det vil si at det har fordeler for blant annet det biologiske mangfoldet, et variert kulturlandskap og bosetting. Det gir rett og slett mer tilbake til samfunnet.

Smedshaug peker på at Norge har en sterk landbrukspolitikk. Det viser seg ved at

– Ikke radikalt nok

– Løpet er kjørt for jordbruksoppgjøret. Bondeorganisasjonene valgte å ikke forhandle og sa med det fra seg et forhandlingsrom på ganske mange hundre millioner. Det er vi ganske forundret over, sier Høyres landbrukspolitiske talsperson Guro Angell Gimse.

Hun mener de kom med et godt tilbud, og at regjeringen har gjort mye for å bidra til det grønne skiftet i landbruket. Gimse viser særlig til klimaavtalen som ble inngått i 2019, hvor målet er å kutte klimautslippene med fem millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2030.

– Det jeg synes er utrolig bra, er at jordbruket selv har laget en klimaplan, som vi også legger vekt på i regjeringens klimamelding. I den planen inngår en rekke tiltak som forskning, avl på dyr som slipper ut mindre klimagasser, og mindre bruk av fossilt brennstoff.

Landbrukspolitisk talsperson for Miljøpartiet De Grønne Ha-

rald Moskvil mener på sin side at verken oppgjøret og klimaplanen er offensiv nok.

– At vi har fått på plass en avtale, er i seg selv positivt, men planen er ganske optimistisk, og det betyr at det haster å iverksette det planen omhandler. Det synes jeg ikke vi ser så mye tegn til, mener Moskvil.

Han peker også på at man i planen lener seg for mye på forskning og biologiske fremskritt.

– Denne klimaplanen inneholder ikke noen endringer i måten man skal drive landbruk på. Vi mener det er helt nødvendig med endringer i driften også, for man kan ikke bare tro at teknologien og biologien skal sørge at vi kan fortsette på samme måten.

Moskvil mener vi må produsere mer grønn menneskemat

og mindre kjøtt, og at bruken av soya i kraftfôr må reduseres.

– Det som skjer i dag, er at man pøser på med kraftfôr for å få en størst mulig produksjon, men vi mener at kjøttproduksjonen med fordel kan reduseres. Både for å frigjøre mer areal til å produsere grønn menneskemat, og for at den skal være bærekraftig innenfor de ressursene vi har tilgjengelig her i Norge, sier Moskvil.

Kutt kjøttet

En rapport utviklet av samfunns- og næringslivsforskning ved Norges Handelshøyskole viser at 94 prosent av jordbrukssubsidiene i 2019 gikk til animalske produkter, mens kun 6 prosent gikk til planter som kunne konsumeres direkte.

Biolog og forsker ved Cicero Senter for klimaforskning Bob van Oort er enig med Moskvil i at det må en omprioritering til for å

skape et grønnere landbruk her til lands.

– Om vi skal produsere mer klimavennlig mat, må vi ha et skifte i måten vi produserer mat på. Dette skiftet inne-

bærer at vi må produsere mer grønnsaker og mindre kjøtt, særlig mindre høyutslipps-kjøtt, sier van Oort og fortsetter:

– Om vi kun legger til økt grønnsaksproduksjon, altså uten å redusere det vi produserer av andre produkter, inkludert kjøtt,

I dag har vi lett for å tenke på mat som noe vi bare spiser

Guro Stafseth, student

KLIMA

Inn i det grønne: Både Frida Lilleng (25) og Joanna Svård er masterstudenter på Senter for utvikling og miljø ved Universitet i Oslo.

Lokale behov: Joanna Svård (27) mener det fokuseres for lite på å produsere til de behovene som finnes lokalt, ettersom storproduksjon til import ofte kommer foran.

Mindre svinn: Joanna Svård (27) tror vi hadde hatt mindre matsvinn om vi ikke hadde hatt så mye handel og transport over hele kloden.

Riktig: – Reklamer ansvarliggjør forbrukeren hele tiden, men forbrukeren kan ikke velge riktig når det politiske systemet ikke tilrettelegger for det, sier Frida Lilleng (25).

så vil det føre til økte utslipp.

Men så var det den soyaen, da: en ingrediens i kraftfôret til de norske dyra, som gang på gang blir kritisert for blant annet å bidra til avskoging av regnskogen, store utslipp og blodige konflikter. Finnes det et bedre, norsk alternativ?

– Vi har forutsetning for, og det legges også opp til, at vi kan dyrke proteinrike vekster her i Norge, slik at vi kan erstatte den importerte soyaen i kraftfôret, forteller van Oort.

Samtidig blir det et puslespill å produsere kraftfôret på en måte hvor det ikke påvirker matproduksjonen eller utslippene negativt.

– For hvor skal man produsere disse vekstene? Og går det på bekostning av andre typer mat vi produserer på samme areal? spør han, men svarer (heldigvis) selv:

– Om vi erstatter områdene hvor vi i dag produserer andre typer dyrefôr med produksjon av kraftfôr, vil vi få en klimagevinst. Men om vi erstatter områder hvor vi i dag produserer planter som skal bli mat til mennesker, vil resultatet bli mindre mat og økte utslipp.

Forskeren Joseph Poore ved Universitetet i Oxford utførte en omfattende studie av jordbrukets belastning på klima. Konklusjo-

nen var rimelig tydelig: Reduksjon av kjøttproduksjonen vil føre til lavere CO₂-utslipp og frigjøre store landarealer.

Guro Gimse fra Høyre mener på sin side at det ikke vil være et godt virkemiddel å øke avgiftene på rødt kjøtt.

– I Nord-Norge og på Vestlandet klarer man ikke å produsere så mye annet enn kjøtt. Vi er avhengig av kjøtt, og folk vil jo ha kjøtt. Da skal de få det, men så ser vi at det er en dreining mot grønnere kosthold, særlig blant unge, og da må vi sørge for at vi kan produsere mer av det, sier Gimse.

Globalisering som bekymrer

Gjennom sitt dypdykk i globalt landbruk ble Svård, Lilleng og resten av LAGs brigade oppmerksomme på en frihandelsavtale under forhandling. Forhandlingene står mellom det Europeiske frihandelsforbundet (Efta) og Mercosur, som er et frihandels-samarbeid mellom landene Brasil, Argentina, Uruguay og Paraguay. Norge er et av landene i Efta og er med det en del av den potensielle avtalen.

Om avtalen inngås, kan det

føre til økt import av varer som bidrar til avskoging av Amazonas. Lilleng og Svård mener i tillegg at denne typen frihandelsavtaler går hardt utover bøndene, og det i landene på begge sidene av dokumentet.

– Colombia eksporterer nesten alt de dyrker, selv om de kunne vært helt selvforsynt med mat. På grunn av handel, handelsavtaler og politikk eksporterer de nesten alt. Slik blir de også avhengig av import, noe som er helt tullete, forteller Svård.

Studentene sier at denne typen frihandelsavtale bidrar til å presse prisene ned, samtidig som de knytter langvarige bånd.

– Handelsavtalene forplikter landene til handel over lengre tidsrom, uten at man vet hvor lenge behovene er der. Mange bønder prøver jo å føre dyrene med mindre kraftfôr; samtidig inneholder handelsavtaler en forpliktelse til å handle blant annet soya til kraftfôr, sier Lilleng.

Pandemien har også gjort sitt for å sette det lokalproduserte på agendaen med ord som matsikkerhet og beredskap. Smedshaug sier at man i land med en liberal handelspolitikk, slik som Australia, New Zealand og delvis EU, får et stadig mer sentralisert jordbruk.

– Ja, vi kan ha avtaler med andre land, men det må være rasjonelle avtaler som ikke undergraver sentral beredskap og avgjørende produksjonsnivå i de enkelte landene. En slik avtale må ikke bidra til å redusere norsk produksjon og forsyningsevne, når vi allerede ligger på det lave nivået som vi gjør.

Kampen står om å sikre nok virkemidler for å ta vare på familiejordbruket

Christian A. smedshaug, førteamanuensis ved NMBU

Ifølge tall fra Norsk institutt for bioøkonomi var Norges selvforsyningsgrad på 45 prosent i 2019. Regner man inn det importerte fôret, faller tallet til 36 prosent.

Moskvil fra MDG deler Smedshaugs bekymring og mener at avtalene kan true utviklingen av et mer bærekraftig landbruk på eget areal.

– Konsekvensene av det er at vi får et landbruk som er mer avhengig av import av råvarer, og som i stadig større grad er i utakt med naturens ressurser. Og det er klimafiendtlig på flere områder: med tanke på både jorda, transport og utslippene knyttet til importerte varer.

Selvforsynt, selvsagt?

At mat har noe i klimadebatten å gjøre, er ganske selvsagt når ut-

slipp fra matproduksjonen ifølge FN's klimapanelers beregninger står for mellom 21 og 37 prosent av de globale klimagassutslippene. Men hvor mye har det egentlig å si at maten vi spiser, har blitt transportert over halve kloden, sånn rent klimatisk?

Forsker van Oort forteller at det ikke nødvendigvis er den lokalproduserte maten som gir størst uttelling på klimaregnskapet.

– Transport er ikke den største utslippskilden. Sånn sett betyr det ikke så mye om vi spiser lokalprodusert eller importert mat. Det er heller produksjonsmetodene og hvilken type mat man produserer, som har noe å si for klimautslippene, forteller van Oort.

Kraftfôret er ikke den store stygge ulven i klimasammenheng.

– Det vi vet om utslipp, er at dyrene har lavere utslipp per kilogram kjøtt når de spiser kraftfôr. Selv om beite bidrar til å binde karbon i jorda, så det er lite sannsynlig at økt beite i sum er et klimatiltak. For å kunne opprettholde samme produksjon trenger man å erstatte for eksempel soya med andre høykvalitets proteiner, ikke med gress.

Samtidig presiserer han at vi ikke kan utelukke de andre faktorene som spiller inn i vurderingen av om noe er bærekraftig eller ikke. Det finnes nemlig mange måter å produsere bærekraftig på, og flere gode argumenter for å produsere mer av maten selv.

I dag er for eksempel bare én prosent av de norske setrene fortsatt i bruk. Der beiter dyra på områder langt unna gårdene, gjerne i fjellene. Områdene er viktige for det biologiske mangfoldet og ivaretagelse av kulturlandskapet, i tillegg til at man får fôret dyra på norske ressurser.

– Så er seterdriften spesielt ønskelig for dyrevelferden. Dyr er skapt for å bevege seg, og inne i et fjøs gjør de ikke det, sier Lilleng.

Når vi importerer mat, importerer vi også det som kalles «virtuelt vann». Det er alt vannet som har gått med i produksjonen av produktet. Innenfor matproduksjon utgjør det virtuelle vannet en betydelig mengde.

Ifølge en artikkel publisert i tidsskriftet *Nature* er det som regel økonomiske og ikke miljømessige hensyn som får fortrinn i fordelingen av vannet. Dette ser vi et eksempel på når vi i vannrike Norge velger å importere fra land med begrensede vannressurser eller land i områder som er særlig utsatt for tørke som følge av klimaendringer.

Så er det heller ikke helt umu-

lig at den norskproduserte maten kan føre til utslipps-gevinster:

– Det kan være at vi klarer å produsere mer grønnsaker i veksthus her, med vår relativt rene vannkraft. Da kan det godt hende at vi klarer å produsere mer klimavennlig i Norge enn i andre land, og da vil lokalprodusert mat ha noe å si, også i et klimaperspektiv, sier van Oort.

De som har dårligst tilgang på mat i hele verden, er de som produserer maten vi importerer

Frida Lilleng, student

Fremmed for maten

Arbeidet til LAG endte i en podkast og en kokebok ved navn *Forsynt?*, som tar opp hvordan vi gjennom å produsere mer av maten vår selv kan hjelpe bøndene både her og der.

– Jeg synes fortsatt det er vanskelig og komplisert å forstå seg på hvordan alt henger sammen, selv om vi har jobbet ganske mye med det, sier Lilleng.

Men noe de begge er overbevist om, er at det må skapes en tettere relasjon mellom maten og mennesket.

En som faktisk har skapt seg en mye tettere relasjon til maten sin, er sykepleierstudenten Stafseth. Selv om vårsolen har latt vente på seg, tasser hun rundt i hagen med bare sandaler og viser stolt frem en trehytte de har bygget på tomten.

– Den idealistiske drømmen om å kunne være hundre prosent selvforsynt er drittvanskelig å oppfylle her i Norge. Men man må jo starte et sted, sier hun.

Om sommeren dyrker og sanker kollektivet rundt 30–40 prosent av maten de spiser selv. I tillegg har Stafseth også høstet mer personlige frukter.

– Bare den prosessen ved å gå ut, være ute, få frisk luft og bevegelse. Jeg føler at det jo er slik mennesket egentlig er skapt for å leve, sier Stafseth før hun avslutter:

– I dag har vi lett for å tenke på mat som noe vi bare spiser. De aller færreste vet hvor mye arbeid som ligger bak, og det skjønner man ikke før man faktisk putter det frøet i jorda, vanner det, luker det og høster det.

universitas@universitas.no

KULTUR

kulturredaktør: **Fride Selnes Jensen**
fride.jensen@gmail.com 986 44 292

ET ESCAPE ROOM MOT ENSOMHET

En hjelpende hånd: Gia-Clara Stenseng Molven (21) og Ingrid Rønningen (21) håper at appen kan føre til mer åpenhet om psykisk helse.

Gutter søker sjeldnere hjelp for psykisk sykdom enn jenter gjør. Tre jenter ved Høyskolen Kristiania håper at en app kan føre til at gutter snakker mer om sin mentale helse.

Psykisk helse

tekst Ingeborg Løklung og Alvilde Overaa
foto Hanne Jones Solfeld

I en tid hvor studenter er mer ensomme og unge menn topper selvmordsstatistikken, skulle de tre studentene Gia-Clara Stenseng Molven (21), Ingrid Rønningen (21) og Kaja Hagen (28) i fjor samarbeide om en tverrfaglig eksamensoppgave ved Høyskolen Kristiania (HK).

– Gjennom arbeidet kom vi over Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (Shot) fra 2018. Den kunne avsløre at unge gutter var underrepresenterte blant diagnostiserte med angst og depresjon. Samtidig var selvmordsstatistikken betraktelig høyere.

Det sier Rønningen, som er bachelorstudent i kreativitet, innovasjon og forretningsutvikling.

Funnene fra undersøkelsen gjorde at de unge kvinnene stilte spørsmål ved hvordan man bedre kan møte disse utfordringene. Svaret ble ideen om en app: «Let's Challenge». Appen er designet som et spill og skal sette lys på tematikken rundt psykisk helse blant gutter.

I første etappe var det hele en eksamensoppgave uten en forventning om at ideen kunne realiseres. Så begynte imid-

lertid ballen å rulle. Jentene fikk muligheten til å levere inn eksamensoppgaven i en konkurranse arrangert av Kavli-fondet, som en del av en satsing på sterkere bånd mellom samfunnsnyttige prosjekter og teknologi.

Ideen gikk helt til topps, og de fikk tildelt en sjekk på 6000 kroner, som skulle åpne dørene for å videreutvikle prosjekt «Let's Challenge».

Alle lavterskeltilbud er velkomne

Det finnes mange teorier om hvorfor det er vanskelig for gutter å snakke sammen.

Vidar Torbjørnsen er prosjektleder for Studenttelefon hos Mental helse, et gratis og anonymt lavterskeltilbud for alle studenter og elever som trenger noen å snakke med. Han sier det dessverre fortsatt er mye tabu blant gutter rundt det å fortelle noen om at livet ikke alltid er like enkelt.

– Dette går nok mest på at gutter ikke like lett som jenter snakker om det som er vanskelig og vondt. Arv og miljø spiller nok også inn, og mange har med seg fra oppveksten at man skal holde ting for seg selv, sier han.

Siden Studenttelefonen åpnet i februar, har de fleste henvendelsene vært fra kvinner, forteller Torbjørnsen. Han sier det kan virke som om jenter i større grad leser seg opp på og søker etter de tilbudene som finnes. Likevel ser han en positiv utvikling hos guttene.

– Etter at «Rådebank» ble vist på tv, opplevde vi en markant økning av unge menn som tok kontakt. All erfaring viser at serier, dokumentarer og lignende som omhandler

psykisk helse, gir mange en «dytt» til å ta kontakt.

Torbjørnsen har troen på en slik app og på at oppbyggingen vil treffe målgruppa som lever ut mye av livet sitt digitalt.

– Alle typer lavterskeltilbud er velkomne når det gjelder å bedre de unges psykiske helse. Spre budskapet, del ut info på sosiale medier, på lesesaler, kantiner, og i andre fellesområder. Det viktigste er å snakke om det.

Et verktøy for følelsene

– Dette kunne vært et fint verktøy for Leif, 14 år.

Det sier Leif-Erik Sørensen (24). Han studerer grafisk design ved HK og har engasjert seg i arbeidet for åpenhet om psykisk helse. Han sier appen kan være et godt verktøy for å starte en samtale om psykisk helse og en mulighet for å sette ord på følelser som mange sitter med.

Selv fant han det vanskelig å snakke med sine guttevenner om ulike utfordringer i oppveksten. Her opplevde han også et skille internt i gutte-

tegjengen, basert på legning. – Jeg søkte først og fremst hjelp hos familie og hos mine jentevenner. Senere var det lettere å snakke med homofile enn med heterofile guttevenner. Dersom man har måttet komme ut av skapet, har man også tenkt gjennom og funnet et språk for følelsene sine.

Han ser en klar forskjell i hvordan gutter og jenter snakker med venner om følelsene sine, der jentene er flinkere på den daglige oppdateringen.

– Det sitter lenger inne for gutter å ta kontakt før det

Dette kunne vært et fint verktøy for Leif, 14 år

Leif-Erik Sørensen (24), student

Setter ord på det: Leif-Erik Sørensen (24) tror at appen kunne vært nyttig da han selv hadde det vanskelig i yngre alder.

Kjønnsforskjeller i studentenes psykiske helse

- + 12 prosent av spurte menn og 21 prosent av kvinnelige studenter oppgir å ha en psykisk lidelse.
- + Det er litt over dobbelt så sannsynlig at en kvinnelig student har søkt hjelp for psykiske plager, sammenlignet med en mannlig student.
- + Flere kvinner (57,4 prosent) enn menn (48,6 prosent) oppgir at de er ensomme.

Kilde: Studentenes helse- og trivselsundersøkelse 2021

det psykiske helsetilbudet, viser funn fra «Hvordan hjelper vi gutta?», en fagplan for arbeid rettet mot gutter hos helsesykepleierne i Norge.

En kartlegging blant gutter i ungdomsskolen og videregående skole fant at de helst ønsket seg temakvelder om trening og kropp, prestasjon og stress samt selvbilde og psykisk helse. Spesielt tilpassede innganger til samtale og et fokus på hvordan temaene presenteres, vil kunne fjerne noe av feiloppfatningen om at det finnes en motsetning mellom maskulinitet og det å oppsøke psykisk helsehjelp.

Psykolog Anda mener det er viktig at appen tar opp guttenes hverdagsproblemer og snakker om dem på deres premisser.

– Å ta opp temaer som konsentrasjonsvansker, kjærlighets-sorg, slåssing eller mobbing vil forhåpentligvis gjøre guttene mindre skeptiske enn hvis det handler om angst og diagnoser.

Da tror jeg mange gutter vil kjenne seg mer igjen.

Han ser appen som spesielt viktig for studenter i et år som har vært vanskelig for mange. Han sier gutter ofte møter og snakker med vennene sine på andre arenaer enn jenter.

– De er på treningssenteret, i organisert idrett og andre

felles aktiviteter. Alt dette har vært utilgjengelig lenge. Da er det nærliggende å tro at mange gutter har hatt det ekstra vanskelig.

Likevel er det viktig å ta i betraktning hvor sammensatte temaer som omhandler psykisk helse er, mener Anda. Dersom spillet er tenkt til å løses med rette og gale svar, vil dette kunne føre til en forenkling.

– Det er vanskelig å sette to streker under svaret. I terapi snakker vi ofte om prosesser og det å komme frem til en helhet. Dermed kan ikke problemstillingene som skal løses i spillet, legges opp med kun én riktig løsning.

Forebyggende effekt

Jentene håper appens design gjør at målgruppen vil oppleve den som engasjerende på lik linje med andre spill.

– På denne måten vil det bli en «snakkis» i guttegjengene som gjør at flere benytter seg av appen, håper Kaja Hagen.

Hun forteller at det innenfor hver utfordring vil utvikles en chatfunksjon. Når spillerne har løst ensomhetskammeret eller en av de andre oppgavene, skal det på den måten være mulig å oppsøke relevante fagpersoner som jobber med ensomhet, som kan veilede dem videre.

Håpet er at appen skal kunne ha en forebyggende effekt slik at unge gutter kan søke hjelp før det er for sent, forteller jentene. Appens målgruppe er derfor unge gutter i alderen 18–24 år.

– På denne tiden i livet gjennomgår man en identitetsforming hvor man kanskje er ekstra sårbar for ytre stressfaktorer. Eksempelvis hvis du er ferdig på videregående, skal flytte til en ny by og kanskje opplever ensomhet midt i det hele, forklarer Kaja Hagen over telefonen.

Leif-Erik Sørensen tror appen kan være en god øvelse for dem som har søkt etter informasjon, samtidig som det kan peke dem videre dersom de har behov for det. Likevel mener han det er viktig at appen er rettet mot riktig målgruppe. Slik den er forespeilet nå, tror han at spillelementene vil kunne fenge en yngre målgruppe enn det som er tiltenkt.

Anda tror også det er viktig å være tydelig når man bestemmer seg for en målgruppe, og da særlig blant gutter.

– Generelt er det et stort spenn i gutters utvikling og følelsesliv. Noen kan være svært umodne, mens andre er bråmodne, selv om de er på samme alder. Det er viktig å kommunisere at det å søke hjelp er mestring, ikke et nederlag.

Selv om Sørensen ser for seg at spill-ideen vil trekke noe yngre gutter mot appen, er han enig i at budskapet er godt.

– Jeg vet ikke om Leif, 20 år, ville hatt like stort utbytte som Leif, 14. Samtidig vil det være et fint første møtet med det å sette ord på hva man føler, uansett alder, avslutter han.

kultur@universitas.no

– Minner om escape room

Appen fungerer som et spill hvor deltakerne kan sende inn forslag til utfordringer de vil jobbe med. Det vil så være mulig å bygge et team bestående av kjente og ukjente, som sammen skal gripe fatt på utfordringene.

– Et eksempel på en utfordring kan være det såkalte «ensomhetskammeret». Utfordringen kan innebære et ønske om å minske ensomhet eller å bekjempe selvmordsstatistikken.

Det forklarer HK-student i tjenstedesign Kaja Hagen til Universitas over telefonen. Hun har en sentral rolle i utformingen av appens design. For å tydeliggjøre hvordan spillet vil fungere, trekker hun linjer mellom «Let's Challenge» og escape room.

– I likhet med escape room handler appen om å utvikle ulike verktøy, eller gi råd for å kunne komme videre, og til slutt gjennomføre utfordringen.

Gia-Clara Stenseng Molven legger til at spillet og utfordringene skal være tilgjengelig for alle gutter, uavhengig av om de føler de har behov for psykisk helsehjelp eller ikke.

Møtes på andre arenaer

Psykologspesialist Peder Erlend Anda synes appen er en kjempeidé, og at den vitner om et ønske om å møte gutter der de er, med en spill-løsning og i det digitale.

– Det er mye som er riktig tenkt her. Samtidig er det fint å se at jentene som står bak ideen, evner å sette seg inn i guttas «verden». Det at det legges opp til samarbeid, i stedet for at man skal sitte alene, er også veldig lurt.

Gutter og jenter har ofte ulike ting de ønsker å få ut av

En app for alle: Gia-Clara Stenseng Molven (21) understreker at appen skal være tilgjengelig for alle gutter, uavhengig av om de har behov for psykisk helsehjelp eller ikke.

DEBATT

debattredaktør: **Aksel Rogstad**
debatt@universitas.no 988 05 815

KJØR DEBATT

Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Med hjertet på utsiden av lattekoppen

«Oslohat er misunnelse, punk-tum», skriver Studvest-journalist Julian Mellingsæter. På bokmål og trolig med en #gjør-det-for-oslo-knapp på jakka legger han hovedstadsforakten til distriktene (inkludert Bergen) under lupen. Og konklusjonen er altså at det munner i skulende sjalusi; Oslo har for eksempel «det eneste langvarige og pågående smitteutbruddet her til lands». «Andre norske byer liker å sammenlikne seg med Oslo, men vi i Oslo ser til utlandet», fortsetter han og viser til den eksotiske virusspredningen på kontinentet.

Det er mange fæle folk i

dette landet, men skal vi tro Mellingsæter, er ingen av dem oslofolk: «I Bergen er det Oslo-folk [sic] overalt. På UiB, NHH, BI og HVL finner du dem, med noen klare fellestrekk. De er 'laidback', sjarmerende og omgjengelige.» Og godt er det, for «[p]ersoner fra Trondheim, Kristiansand og særlig Stavan-ger er utagerende, voldsomme og har dialekt».

Jeg møtte en person med dialekt en gang. Guri meg: Jeg skal forsvare til min død din rett til å si hva du vil, men da må du i det minste snakke så jeg skjønner hva du sier.

Æ kjem etter test

Apropos dialekt: Noen distrikt-sugler er såpass ufysiske at de attpåtil insisterer på å skrive på bondemålet sitt. I Tuntreet (avisa for studentene som skulle ønske de var i Oslo) be-lærer Trøndernes fagforening Ås kommune om «koss [sic] bli like grønn som Trøndelag». Trønderne som så gjerne skulle ha dratt hjem ved festlige anledninger, er sannelig oppgitt over kommunens beskjed om at «hjemreise itj [sic] e [sic] god nok grunn til å teste sæ [sic].

Sånn som det e [sic] no [sic] går itj [sic].»

De ser imidlertid sitt å lære av hovedstaden: «I Oslo bli studentan [sic] sterkt oppfor-dra til å test [sic] sæ [sic], og får til og med en goodiebag etter gjennomført test. Det har vi bildebevis på, da en av vår-res [sic] medlemma [sic] så sitt snitt til å dra hele veien dit.»

Akk, hadde man bare fått en goodiebag for å løsne opp i tungeknuta si.

Nedstengt livmor

ILLUSTRASJON: ODIN DRØNEN

I spørsmålet om å få barn har jeg gått fra å være idealist til å bli en dagdrøm-mer og til slutt pessimist.

Essay

Maria Jostad, journalist i Universitas

Da jeg gikk på videregående, var jeg fast bestemt på at jeg ikke ville ha barn. Jeg kunne ikke se for meg et A4-liv med hus, hage, mann og to barn. I tillegg var jeg idealistisk nok til å mene at Jorda huser for mange mennesker, og jeg ville avstå fra å føde av klimahensyn.

Vi forandrer oss etter videregående, på godt og vondt. Det er riktignok bare fire år siden jeg var russ, men på de fire årene har jeg gjennomgått både større og mindre personlige endringer. Mens jeg er på vei til å bestille meg en ikke-veggisburger fra Macern, må jeg skammelig innrømme at jeg har blitt mindre idealistisk og mer egoistisk. Ikke bare spiser jeg mer kjøtt; jeg har også fått lyst på barn.

Plutselig fant jeg meg selv gående langs Akerselva, fortapt i tanker om hvordan det hadde vært om det var jeg som gikk der med en barnevogn. Jeg funderte over hva slags mamma jeg ville bli. Kunne jeg bli en god mamma? Jeg så for meg at et lite nurk kom løpende mot meg og ropte «MAMMA!». Hvisket ordet for meg selv: «Mamma ... mamma...»

Det er mye som kan forklare hvorfor jeg som 18-åring absolutt ikke vil få barn, mens jeg som 21-åring dagdrømte om å stifte familie. Én ting kan være at jeg har blitt noen år eldre: Kvinner er på sitt mest fruktbare i tjuårene, og kanskje var det min biologiske alarmklokke som begynte å ringe. En annen grunn kan være at jeg som 21-åring møtte kjæresten min og plutselig fikk noen i livet som det føltes rett å få barn sammen med.

Fram til for rundt et år siden var mor-og-barnstunder i parken en fin dagdrøm å flykte til. Det er det for så vidt fortsatt, men det er ikke lenger like ektefølt. Og nei, det er ikke på grunn av klimakrisen, i hvert fall ikke hovedsakelig.

Det har, dessverre, blitt en klisje å spørre «Hva slags verden er det jeg føder barnet mitt inn i?», når det diskuteres om man skal få barn eller ikke. Klimakrise, overbefolkning, krig, fattigdom, vold og overgrep er bare noen av det grusomme tingene man potensielt kan utsette barnet sitt for dersom man setter det til livs. Dette var grunner til at jeg som 18-åring sa nei til å få barn, men som 21-åring overstyrte ønsket om barnet disse faktorene. Om det var av ren egoisme, eller om jeg kan skyld på biologi og instinkter, vet jeg ikke.

Som 21-åring ble jeg en dagdrømmer, men det skulle bare gå et knapt år før drømmen om barn gikk over

til pessimisme. Pessimismen skyldes den evinnelige pandemien som begynte å herje i mars i fjor, og denne møkka trækker vi i fortsatt. Det har holdt på så lenge at jeg ikke lenger klarer å forestille meg en hverdag slik jeg kjente den. Jeg tror ikke vi kommer til å stå tett-i-tett på konsert, håndhilse på nye bekjenskap eller slippe å ta på antibac før vi handler på butikken.

Jeg håper virkelig at hverdagen blir tilnærmet normal igjen, men når jeg ser tilbake på det gode livet jeg levde, så føler jeg at toppen er nådd. Pandemien minnet oss om at samfunnet er skjørt, og at det livet vi kjenner, raskt kan forandre seg. Med krisen ser vi økende økonomisk ulikhet og den største arbeidsledigheten siden andre verdenskrig, og på toppen av det hele har vi fortsatt ikke løst klimakrisen. Det virker som om det herfra bare vil gå nedover. Vil jeg la barnet mitt være med på nedturen?

Norge har lenge hatt en dalende fruktbarhetstrend. Da Erna Solberg i sin nyttårstale i 2019 oppfordret norske kvinner til å føde flere barn, lot ikke kritikken vente på seg. I dag kan det likevel se ut som at Ernas ord ga mer smak. 19. mai melder SSB at i de første månedene i år ble det meldt om 700 flere fødsler enn i fjor. Det er første gang vi har en økning i fødselstallene, i første kvartal, siden 2009.

At fødselstallene nå øker, skyldes ikke nødvendigvis at alle foreldrene har fått en ny tro på framtida. Det er så mange grunner til å få barn, og så mange ting som avgjør akkurat når man velger å få barn. En grunn til at mange har valgt å få barn under pandemien, kan rett og slett være at man har fått mer tid og at tidspunktet derfor var passende. Å få barn akkurat nå, er uansett fjernt for meg som en 23 år gammel student, som helst vil feste noen år til og fullføre studiet mitt før jeg stifter familie.

Når jeg sitter her i mitt mismot og tenker at alt går til helvete, deler jeg det ikke nødvendigvis med alle disse som nå har valgt å få barn, men like fullt klarer jeg ikke å legge vekk følelsen av at å få barn nå er feil. Uansett for mye jeg i utgangspunktet ønsker meg et barn, så føles det feil å gi noen et liv når sannsynligheten er stor for at det blir verre enn mitt eget. Eller blir det det?

Når alt kommer til alt, må jeg muligens å gå en ny runde med meg selv. Sannsynligheten for at mitt fremtidige barn ikke vill ha råd til en sydentur i året eller får oppleve fire årstider, gjør meg motløs, men kanskje er det jeg som må revurdere hva det innebærer å leve et godt liv. Selv om jeg hater pandemien og nedstenging av hele mitt hjerte, anser jeg jo ikke meg selv for ulykkelig. Det er fortsatt mange ting som er fint, men disse kommer nå i mindre, men like fullt smakfulle, porsjoner.

13.726 barn er født hittil i år. Hvorfor skal jeg la frykten for at mitt barn kanskje ikke får oppleve alt jeg legger i et lykkelig liv, hindre meg i å bli gravid en dag, når alt dette bare er en dyster hypotese? I mellomtiden får jeg gå meg en tur langs Akerselva og se om dagdrømmene fortsatt er der.

Ukas tvitringer:

chrnum @chrnum

Etter mange grundige vurderinger skal NRK flytte til et ledig rom i hyggelig guttekollektiv på St. Hanshaugen med balkong og sentralfyring :)

Skulle bare mangle at statskanalen kommer tettere på folkerøsta!

MAXORELAXO @ballabalaballa

Gleder meg til å sende «Ute????» til absolutt alle kvinnelig bekjente neste helg

Endelig skal kontaktnettverket mitt på Canvas komme til sin rett!

Oslolos1 @oslolos1

Prata med Akerselva nå, hu har mye væske i åra si, men det ække flom som NVE påstår, det er bare litt vår-agg som må ut. Bare frese fra seg litt så blir'a vakker som aldri før sier'a.

Skakke værria lov å frese litt uten å bli mobba av skolemedisinere heller, nå?

Debattregler i Universitas

Vil du få din mening på trykk i Universitas? Send innlegget ditt på e-post til **debatt@universitas.no**

Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

Universiteta må ta ansvar for det norske språket

Språk

Gunnhild Skjold, leiar i Norsk Målungdom

Alle vi som er litt opptatt av språk i høgare utdanning, veit at dette er eit område det blir snakka mykje om, men ikkje gjort like mykje med.

Kvart år høyrer vi om studentar som ikkje får eksamen på nynorsk, sjølv om dei har ein lovfesta rett til det. Mållova kjem med krav om at dei statlege utdanningsinstitusjonane skal bruke minst 25 prosent av kvart språk, men ikkje ein einaste utdanningsinstitusjon følger lova. Etter universitets- og høgskolelova har også alle utdanningsinstitusjonar eit ansvar for å vareta og vidareutvikle norsk fagspråk, men dei språklege retningslinjene blir ikkje tatt omsyn til i resten av arbeidet deira.

Vi i Norsk Målungdom er opptatt av at dette må bli endra. Vi veit at norsk språk er under press i høgare utdanning og forskning, og at internasjonalisering blir skyvd fram som eit påskot for å nedprioritere norsk språk. Vi

er sjølvsagt ikkje mot verken internasjonalisering eller forskningssamarbeid, men dette kan ikkje føre til at det norske språket blir utradert i akademia. Det hadde ikkje berre vore ei ulukke for UH-sektoren, men for heile det norske samfunnet.

Retningslinjer og krav som ligg og støver ned i ei skuff, hjelper ingen

Eg gjettar at mange av dokker som les dette lesarbreivet, har opplevd å ha pensum nesten utelukkande på engelsk i fleire fag. Dette er trass i at dei fleste som studerer ved norske utdanningsinstitusjonar, skal ut i eit heilt eller delvis norskspråkleg arbeidsliv, og at ein heilt sentral del av høgare utdanning er å førebu studentane til dette

arbeidslivet. Det kan ikkje vere opp til studentane aleine å finne ut kva som er dei norske fagomgrepa på deira fagområde.

Vi etterlyser derfor eit meir medvite forhold til norsk fagspråk. Det må vere krav om norsk pensumlitteratur, lett tilgang til ordbøker og termlister, fleire insentiv for å publisere på norsk, gode rutiner for språkopplæring til tilsette som ikkje kan norsk frå før, og at språkarbeidet blir ein naturleg del av strategiarbeidet ved universiteta.

Retningslinjer og krav som ligg og støver ned i ei skuff, hjelper ingen. Det er på høg tid at språkansvaret til universiteta og høgskolane merkast i meir enn i orda. Krava våre vil bidra til at norsk er eit samfunnsberande språk også i framtida. Det ansvaret forventar vi at universiteta og høgskolane tar.

debatt@universitas.no

Ikke kast min generasjon til hundene

Lydløs lesesal

Daniel Fullman, UiO-student

Det er med skrekk og vemmelse jeg leser Bård Nordseths leserbrev i Universitas torsdag 20. mai. Etter en naiv forherligelse av både mobiltelefoner og lesesaler snur Nordseth seg uventet imot den lille dingsens viktigste egenskap: evnen til å gi fra seg en varslende ringelyd. Nordseth oppfordrer oss til å sette den «forbanna dingsen på lydløs neste gang vi skal inn på lesesalen!!», for å ikke distrahere ham eller rive ham vekk fra en «verden bortenfor den forgjengelige».

Slike utsagn bidrar til å mane frem en generasjon hypersensitive og veike samfunnsborgere. Lesesalen skal ikke være en meditasjonsbule eller et pauserom fra livets generelle grusomheter. Det skal være et sted for hardt

arbeid. Et sted man ønsker utfordringer velkommen. En plutselig ringelyd som forsøker å rive oss vekk fra arbeidet, er nettopp en slik prøvelse vi bør omfavne med takknemlighet. Det Nordseth gjør, er å oppfordre morgendagens lærere, leger og ingeniører til å hate mostand.

Lesesalen skal ikke være en meditasjonsbule eller et pauserom fra livets generelle grusomheter

Om vi skal begynne å sette mobiltelefonen på lydløs, hva blir det neste? Slurpeforbud i kantinen? Avskaffing av

sykkelringeklokker på campus? Kurs i håndtering av tavle og kritt? Lydløse mobiltelefoner er en fallgrube vi nødvendig bør hoppe ned i med hodet først. I tillegg risikerer vi studenter, som allerede har en presset økonomi, å gå glipp av gode tilbud på både mobilabonnement og strøm.

Resultatet er en generasjon studenter som kolliderer under lyden av en knasende gulrot, og som attpåtil betaler for mye for mobilbruken sin!!

debatt@universitas.no

Blind på Blindern

Arkitektur

Dag August Schmedling Dramer, blindernstudent emeritus

Blindern er, i motsetning til det noen Forskningsparkentusiaster eller jurister vil hevde, hjertet av Universitetet i Oslo, både geografisk og åndelig. Intet er som sensommerens gylne solstråler som faller mellom lønnetrærne idet du vandrer fra øvre til nedre Blindern – fra Sophus Bugges hus og ned til Fysikkbygget. Studenterlundens grønn-brune skjød. Den svarte marmoren til Georg Sverdrups hus glinser i solen. Til høyre på vei ned de umulig designede trappene åpenbarer Villa Eika seg, nærmest anakronistisk, men vakker, side om side med det gigantiske biblioteket. Noen pussige figurer i røde T-skjorter gestikulerer vilt foran fontenen utenfor Helga Engs hus – du vet, den fontenen som har vann som renner som et slør ned den glatte stenen.

Men det er én ting som må sies når disse innledende og proto-nostalgiske refleksjonene av sentimental art er

blitt presentert. Og det er at Blindern i det store og hele er ganske schtøgg. Det er rett og slett litt stygt på Blindern.

Blindern er i det store og hele ganske schtøgg

Et av de forholdsvis nye byggene der jeg har studert filosofi, Georg Morgenstiernes hus, er case in point. Det er en uestetisk, mørkegrå kasse med innslag av lun, brun murstein. Noen få forsonende trekk, som store glassvinduer ved inngangens fasade og Arne Næss' klassisk designede (blindernklassisk) auditorium, foreligger, men det minner deg bare på unntaket som bekrefter den lite skjønne regel. Georg Morgenstiernes er stygg.

En lang gang som kalles Pennalet på blindernmunne, binder huset sammen med Kristine Bonnevis hus, biologenes domene. Gangen er like stygg som Kristine Bon-

nevies er labyrintisk. Forsonende trekk finnes også på Kristine Bonnevis, sånn som en zoologisk utstilling i kjelleren, med slitne norske dyr med taglinjen «Vår natur, vårt ansvar». Smalere og mer klaustrofobiske forelesningssaler skal du lete lenge etter.

Tilbake igjen på Blindern glimter så og si alt av klassisk kunst og kultur med sitt visuelle fravær på de hyperminimalistiske seminarrommene. Hvitt. Børstet stål. Ironien av en slik tomhet på instituttet for idéhistorie, filosofi, kunsthistorie og klassiske språk kunne knapt vært mer taktil. Søylenes er ikke korintiske, men består av kjønnsløs betong med masse småstein i.

Arkitekturopprøret har sveipet over landet, og denne gamle blindernrotta ber en stille bønn om at stedet jeg elsker, også skal få sin skjebnetime i den estetiske skjærsild, og ikke bare Barcode i sentrum.

debatt@universitas.no

ANMELDELSER

anmelderredaktør: **Ellisiv Sunde Myrva**

anmeldelser@universitas.no

944 73 404

Universitas' store somme

Oslo åpner kanskje igjen, men pils i park er for alltid. Fra en tve tydlig Kate Moss til surølets hemmeligheter – Universitas har kåret det beste og det verste av årets sommerøl.

Sofie Martesdatter Granberg og Saga Eline Jonsson Hoff, journalister i Universitas

Aas uten – ananas Alkoholritt
Karakter: F

Hva er dette? Et slag i trynet til de som ønsker å nyte alkoholfritt i sommer! Hvor er ølen i denne ølen? Trist som det er å si i en øltest; men kjøp deg heller en brus. Det sies at ananasen spiser deg tilbake når du spiser den – drikk noe annet før tunga di forsvinner.

Grunerløkka Bryggerihus
– **Løkka pils** 4,7 %

Karakter: A

En veldig god pils med mye smak. Både tørrere og fyldigere enn klassisk dagligvarepils, med god ettersmak. Løkkapilsen er frisk, men gir dog ikke de samme sommervibbene som spesifiserte sommerøl. I en panel deltaker vekker den i stedet den tidløse følelsen av «stipendet kom i dag og jeg har gått ut og kjøpe meg godt øl». Og det er vel aldri en dårlig følelse.

Grunerløkka Bryggerihus
– **Løkka Tropicana** 5 %

Karakter: C

Lukter veldig sterkt av Fanta Exotic og godteri, men overrasker med en helt annen smak. Det er faktisk så stort spenn mellom lukt og smak at den sammenliknes med Jelly Beans' Bean Boozled. Hva den faktiske smaken angår, deles panelet mellom en dårlig kombo av øl og rusbrus og god ananassmak. Flere savner også smaken av øl, før vi lærer oss hva surøl egentlig er. Vi faller på en enighet om at det er en god fallskjermlanding for de som ikke har smakt surøl og som liker tropiske smaker.

Grunerløkka Bryggerihus
– **Bringeberliner** 3,7 %

Karakter: B

Deilig og sur smak av bringebær. Denne ølen lukter som luksuriøs bringebærssaft og smaker som godteri, uten at den er spesielt søt. «Det er som å stå i bringebærtua i skogen, » utbrytes det. Fin øl for de som ikke er så glad i øl, og et godt valg for en tur i parken. Denne kan man drikke mye av uten å bli tung og mett, en god egenskap med en farlig bakside. Trekker litt ned at bringebærsmaken raskt forsvinner fra ganen og surheten overtar, men like fullt panelets surølfavoritt.

Grunerløkka Bryggerihus
– **Hverdags IPA** 4,7 %

Karakter: A

Humle til å ta og føle på! Lukter like godt som den smaker, med gode og balanserte hint av krydder. Den umiddelbare smaken er frisk, mens ettersmaken er deilig og bitter. Den mest negative panelisten synes det «bare er en standard IPA». Men det konkluderes likevel fort at dette er en fullkommen IPA, som ikke blir for tung og passer bra for en sommerfeeling. Det er jo hverdager om sommeren også!

Grunerløkka Bryggerihus
– **Løkka Blonde** 4,7 %

Karakter: B

Litt som Kate Moss, er dette ølet en bitter og stram blondine som kan tolkes på flere måter. Den skaper veldig individuelle smaksopplevelser i panelet. Noen mener den har en spesiell kryddersmak man kan kjenne helt bakerst i munnen. En annen mener dette er hvordan det ville smakt å slikke på en matt, sort Tesla. Vi samles likevel om at denne har høy sommerfaktor, og at vi ville tatt med oss en av denne i parken i sommer. Men det må bli med den ene, mer hadde blitt for meget.

Grunerløkka Bryggerihus
– **Parken Pale Ale** 4,7 %

Karakter: C

Parken Pale Ale er tro til navnet sitt. Den er lett og god og kan nytes som en pils i parken i sommer. Dette er også en øl du klarer å drikke mange av, i hvert fall sammenliknet med tyngre pale ales. Tar du en vanlig butikkpils ved siden av, merker du at dette er den ordentlige ølen. Samtidig er den bare helt grei i seg selv og byr ikke på noen stor smaksopplevelse. En sikker sommervinner på sin måte, men langt fra en favoritt.

Fredrikstad sommerøl 4,7 %

Karakter: D

Ølversjonen av den uredigerte karakteren du får når du starter et nytt spill på Sims. Dette ølet er en basic bitch og gjør seg til en *hot girl summer*, mener noen. Det er lyst, friskt og sommerlig. Diskusjonen som florerer i panelet, går på om dette er bedre eller verre enn en helt ordinær billigpils. Det sier vel kanskje sitt.

Borg sommerøl – Never ending summer 4,7 %

Karakter: F

Borgs vikingsgallion er ikledd hawaii-skjorten og et surfebrett i anledning fellesferie. Om dette imidlertid er ølen som venter etter endt dans på bølgene, holder vi oss i vannet. Tam i ettersmaken med spor av futt, men den smaker dessverre utvannet. En i panelet spør om denne ølen ikke vil fungere godt som alkoholens overgang fra videregående til universitetet, AKA sider til øl? Jo, men tro dog ikke at du blir noen blindernhipster med ølpeiling!

Christianssands bryggeri – Feriepils (Testvinner) 4,7 %

Karakter: A

Det var noe med sommer, det var noe med sol. Sørlandet skærer godt for tørste studentganer, når både syrlige og fruktige smaker blander seg godt med den trofaste pilsen. Ølen er deilig og mild, men enda god på smak. Denne kan du ta med flere av til parken, uten bismak. Vi har funnet pilsens potet! Eller pilsens Knut Arild Hareide, om du vil: lun og mild!

erøltest

A photograph of a seagull, likely a Herring Gull, standing on a white surface. The bird has a white head and neck, a yellow beak, and greyish-blue wings and back. It is facing slightly to the right. The background is a solid light blue.

anmeldelser@universitas.no

Universitas anbefaler

Ellisiv Sunde Myrva, anmelderredaktør

Divest – By my side
*Tenk at John Green og The Beatles har collabet, the fault in
 our something, eller hva*

Fijitrip – Kill the game

Det er så digg når du synger i kursiv til meg

The Northern Belle – Summer's end

Åe, det er så gøy når man hylgråter

Red Moon – Thirsty
Litt sånn Susanne Sundfør meets Death Cab for Cutie. Nice.

Kulturkalender uke 22 & 23 osv.

Psykedelika i terapi? Kan psykedelika være for psykologien det mikroskopet har vært for biologien? Forskere og terapeuter snakker om at psykedelika kan behandle PTSD, depresjon, rusavhengighet og annet vi mangler metoder for å behandle effektivt i dag. Men er vi sikre på dette? Og er det virkelig belegg for å tro at psykedelika kan revolusjonere hvordan vi behandler mentale lidelser? Psykologistudenter Uten Grenser (PUG) arrangerer en paneldiskusjon om psykedelika i terapi. Hvor: Livestream via PUGs facebookside Når: 31. mai, kl. 19	Seminar om skogbruk, arts mangfold og karbon Hvordan skal vi ta vare på arts mangfold og skogens viktige rolle som karbonfanger og karbonlager – samtidig med at skogbruket kan drive næring? Nina, NMBU, Nibio, UiO, WWF, Sambima og Norskog (en hel del, altså) arrangerer seminar der nettopp dette skal diskuteres, både hva som har blitt gjort, hva som skal bli gjort, og alt der imellom. Hvor: Meld deg på vita.ecoforest.no for mer info Når: 2. juni, kl. 12
Rasisme mot asiater – Våre historier Mela, Melahuset og Urban Rebels Production ønsker velkommen til foredrag og samtale om rasisme mot asiater, der blant annet politiker Lan Marie Nguyen Berg og filmskaper Bao Nguyen vil dele sine historier. Foredraget og samtalen skal handle om hvordan kunst- og kulturutøvere tilnærmer tematikken rasisme gjennom deres kunstuttrykk. Hvor: På nett med Facebook live Når: 2. juni, kl. 18	Humlevandring botanisk hage Bli med på humlevandring med La humla suse! En humle er rund, lodden, trivelig og lett å bli glad i. 15. juni kan du lære hvordan du kan hjelpe dem! Først byr arrangørene på humleteori, før humler forsiktig skal fanges med håv for å observeres og artsbestemmes. Til slutt må humlene slippes fri igjen – uansett hvor glad du har blitt i dem. Meld deg på og finn fram din indre pollenjager som kan tulle med i denne vandringen sponset av Miljødirektoratet. Hvor: Botanisk hage Når: 15. juni, kl. 17

Ellisiv Sunde Myrva, anmelderredaktør i Universitas

Ukas anbefaling

Nebbetе bemerkning

Hvem: Helt gjennomsnittlig fyr Hva: Artsgjenkjennelse Hvorfor: Respekt

En måke er som regel hvit, grå og svart. Enkelte arter kan også være brune, slik som hettemåke. De aller fleste måkearterne tilhører slekten *Larus*, men det finnes faktisk 23 forskjellige måkearter. Måkene er vanligst å finne langs kysten, men også ute i åpent hav, i fjellet eller, som vi alle vet, i Oslos mange parker. De vanligste å se i sentrum er krykkje,

gråmåke, svartbak, sildemåke og hettemåke. Så, du lurar kanskje på hvor jeg vil med dette. Ja, dette er en offentlig anbefaling til den ulidelige daten jeg var på for litt siden: Neste gang du skal avbryte meg for å peke på en måke, så kan du faen meg si riktig art. Himmelenes rotter fortjener minst like mye respekt som meg.

Maria Børresen, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Kulturkrasj i kollektivet

Hvem: Bergensere Hva: Bergensrappere Hvorfor: Mett på det

Jevnlign slår bergensbølgen inn på musikklivets strandlinje. Og det er fint, det, skarring tilfører en viss «je ne sais quois». Jeg tviler ikke på det når Erik Aas sier at han har det i sitt DNA, eller når Jan Eggum sier at han vil tilbake. Det som derimot begynner å bli slitsomt, er at bergensmusikken snart innarbeides i eget DNA. Å bo med en bergenser har vist seg å være en slags konstant, tungen konsertopplevelse. I øyeblikkets

desperasjon gjorde jeg et forsøk på å sette på litt Ariana Grande. Men musikkens allmektige dommer (bergenserene) fant raskt noe annet å bryne det intellektuelle sinnet sitt på. Den sjarmerende skarringen blir snart noe jeg bittært avskyr – jeg vil ha listepop, og jeg vil ha det nå! Og hvis ikke Hekste V75 finner seg en «baby» som de ikke peser over snart, må jeg flytte. «Digg», sier Angelo. Kanskje, men jeg begynner å tvi.

Fra SiO-barnehage til Livsvitenskapsbygget

I ukens Universitas kan du lese at SiO fortsetter å bygge barnehager med plastdekke som oser ut miljøgifter og mikroplast. Ad notam-redaksjonen kan nå avsløre at SiO har funnet en løsning i saken.

– Vi tar ansvar for barna i barnehagene vår og velger derfor å kvitte oss med alt skadelig plastdekke, forteller styreleder i SiO-barnehage Dordi Sylte til Ad notams journalist.

Sylte sier at de likevel ikke kan kaste plastdekket, da de allerede har betalt store summer for det. Skal SiO gå med overskudd og fortsette økonomisk vekst, må de selge plastdekkene til markedspris.

– De er jo helt nye og ubrukte, legger Sylte til.

SiO har vært i kontakt med flere interesserte aktører, alt fra barnehager i Oslo kommune, private lekeland og hundebarnehager drevet

av influensere, men valget falt til slutt på Universitetet i Oslo.

Hemmelighetsstemplede dokumenter Ad notam-redaksjonen har fått innsyn i, viser at de miljøskadelige plastdekkene skal brukes i uteområdet for studentene tilknyttet det nye Livsvitenskapsbygget. Livsvitenskapsbygget skal, ifølge universitetets nettsider, «bidra til å løse store samfunnsutfordringer innen helse og miljø».

I dokumentene Ad notam-redaksjonen har fått se, kommer det frem at en gruppe studenter ved UiO skal være med på et hemmelig forskningsprosjekt der de ubevisst eksponeres for miljøgifter og mikroplast fra plastdekken i lunsj- og røykepauser. Prosjektet er et tverrfaglig samarbeid mellom Det medisinske fakultet og Kjemisk institutt.

Ukas studentvin

NULL POENG: Semesterets siste vin er nærmere en advarsel enn en anbefaling. For dessverre har Hola brukt litt for mye penger på design og markedsføring og litt for lite på å lage god vin. Denne rosévinen kommer i et nytt og spennende design, nemlig i en tønne. Så hvis du har drømt om å drikke som romerne er dette et musesteg i den retningen. Dessverre mister den litt den antikke følelsen når den er laget av tinn og ikke tre, men gjør opp for det med å ha plass til isposer så den kan holde seg kald i parken dagen lang. Det hadde kanskje ikke imponert vinguden Bac-

Ingeborg Albert Rikheim, vinanmelder i Universitas

chus, men det passer jo sommerens pikniker. Dessverre ville heller ikke smaken imponert noen av de andre gudene, for den smaker ikke stort. Hadde noen skjenket et glass vann med en dråpe rabarbrasaft, ville jeg ikke klart å smake forskjellen. Den har kanskje hint av hvit blomst? Kanskje litt mineralsk? Hint av eukalyptus? Hvem vet. Den får, som Storbritannia i Eurovision, null poeng.

Barrik Rosé
Pris: 450,00 kroner
Land: Spania
Alkohol: 11,5 prosent

Hundelista

Velferdstinget er storfornøyd med at byrådet nå bevilger 800.000 kroner øremerket studenters psykiske helse. Student Molly Mortensen synes også dette er bra, men hun savner tiltak rettet mot studenter med deprimerte hunder.

[ring ring]
Hallo.

satte fokus på.
Mhm.

pendet på en hundepsykolog, men det var vel som forventet.

Vi jobber for økt studiestøtte, da. Så det, og andre tiltak, kan jo hjelpe.

Ååå, så flott! Og hvis det ikke monner, får jeg vel heller starte en forening eller kanskje en liste til Studentparlamentet for oss med hund. Ja, Hundelista! Det er en kjempegod idé.

Vil du vurdere din stilling som pressekontakt for Norges minst hundevennlige Velferdsting?

Ja, det vil jeg gjøre. Vi har sviktet hundene.

Den er grei, vi snallast!

Hei, dette er Molly Mortensen som ringer. Snakker jeg med politikk- og medieansvarlig i Velferdstinget Axel Klanderud?
Det gjør du.

Så flott. Jeg ringer angående det at byrådet har bevilget 800.000 kroner til studentenes psykiske helse. Det er jo veldig bra!
Mhm.

Jeg synes som sagt det er veldig bra at det gis mer penger til studentenes psykiske helse, men det er jo mange som sliter nå under pandemien. Det er en utsatt gruppe jeg gjerne skulle sett at Velferdstinget

Det gjelder altså studenter med hund. Greit nok at studenter kan bli deprimerte av nedstengning, men vi må ikke glemme hundene som savner å møte andre hunder i hundebarnehagen og andre hundetreff. Hunder kan faktisk bli deprimerte! Jeg synes et par hundre tusen til studenter med deprimerte hunder bare er rett og rimelig.

Ja, jeg vet at hunder kan bli deprimerte, ja, og de har jo til og med antidepressiva for hunder, men hvor mye vi skal bevilge penger til det, er jeg mer usikker på.

Jaja, okei. Dette betyr jo faktisk at jeg kommer til å bruke opp hele sti-

GABRIEL KVISSLESIAS

1. Til hvilket Oslo-strøk har NRK vedtatt flytting?
2. Hvilken by ligger lengst nord av Berlin og London?
3. Hva er en svartemarje?
4. Cessna 172 har blitt produsert siden 1956 og er det mest produserte transportmiddelet innenfor sin sjanger. Hva slags transportmiddel er det?
5. I hvilken by finner man Tempelberget?
6. Hva het Kong Olavs ektefelle?
7. To store figurer innen film deler navn. Den ene er regissøren bak blant annet «12 Years a Slave», «Shame» og «Hunger», mens den andre er en skuespiller som portretterte tittelkarakteren i «Bullitt» og store roller i «The Great Escape», «The Magnificent Seven» og «Papillon». Hva heter de?
8. «A census taker once tried to test me. I

- ate his liver with some fave beans and a nice Chianti». Fra hvilken film er dette sitatet hentet?
9. Hvilken skrekkefilm fra 1973 gjorde albumet «Tubular Bells» av Mike Oldfield til en hit?
 10. Under hvilket navn har bandet Euroboys også gått under?
 11. Hva heter gruppen som vant Eurovision 2021?
 12. Hvilket av følgende norske bidrag til Eurovision havnet ikke på siste plass: Jahn Teigen, Finn Kalvik, Ketil Stokkan, Wig Wam eller Tooji?
 13. Globen i Stockholm har nylig endret navn for å hedre en av deres tapte musikalske sønner. Hvem?
 14. Det finnes kun én hovedstad i verden som starter på I. Hvilken?
 15. Den franske presidenten Charles de

- Gaulle bruker sin vetorett for å holde Storbritannia utenfor det europeiske markedet, Beatles albumdebuterer, «Fuglene» av Hitchcock og tegneserien The Avengers ser dagens lys, og John F. Kennedy blir myrdet. Hvilket år er det snakk om?
16. Nevn minst to land som bruker pesos som myntenhet.
 17. Hvilken buss kjører forbi Tøyen torg, Sagene kirke og Frognerparken?
 18. Jonatan Brunes for Lillestrøm og Albert Tjåland for Molde har en langt mer kjent fotballspiller som fetter. Hvem?
 19. Hvem blir ny landslagstrener for Tysklands herrelag?
 20. Det kommende EM i fotball for herrer skal arrangeres i elleve byer. Nevn fem av dem.

av Gabriel Corbin-Arntzen, journalist i Universitas

SVAR/DOM

- 0–4. **Exphil på Bali:** Du kombinerer chille studier med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.
- 5–9. **AST1010 – Astronomi:** Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dessverre stopper det der.
- 10–14. **Juss:** Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps ... Syt litt på Jodel.
- 15–20. **Honours:** WOW! Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

1. Ensja. 2. Berlin. 3. En politbil. 4. Et fly. 5. Jerusalem. 6. Dronning Martha. 7. Steve McQueen. 8. «The Silence of the Lambs» (Nattstevmereren). 9. Eksorsisten. 10. Kåre and the Cavemen. 11. Måneskin. 12. Wig Wam. 13. Avicii. 14. Islamabad. 15. 1963. 16. Argentina, Chile, Colombia, Cuba, Den dominikanske republikk, Mexico, Filippinene og Uruguay. 17. 20. 18. Erling Braut Haaland. 19. Hansi Flick. 20. Amsterdam, München, London, Budapest, Baku, Roma, St. Petersburg, București, Sevilla, Glasgow og København.

Rebus

HINT: God Sommer. Send løsning til universitasdesk@gmail.com

FORRIGE LØSNING: «Pættestælk». Det klarte Sabry Waisi og Ingjerd Edledotter Megaard.